

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

నంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 21-వ తేది మంగళవారము
ఈ థి రో థ్స్ డే రి నా మ స ం వ త్స ర ము, శ్రావణమాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

No. 121

నంచిక ౧౨౧

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు పునమయిన మందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజపెడియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశర్బరము అదిగల మాయమందుగాదు. సకలుమందులవలన మోసముగలుగను. కంచభాషచీటిని చూచికోనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

బలహీనము, నశముల బలహీనము

రక్త హామి
Deschiens' syrup

మొదలగు వాటికి.

విరళము ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమున, బలము, నియంతరించును, 30,000 ప్రైవేటులపై ప్రయోగించును. డబ్బీ, హామి
అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను లభిస్తును.

నమ్మకము, న్యాయము, యథార్థముగల దుకొణమునందే

మీరు లావాదేవి చేయుటకు ఎప్పుడూ ప్రయత్నింపుడు.
చిన్నబిడ్డలు, బాలికలు, స్త్రీలు, మున్నగువారికి కావలసిన
ఉచ్చిబిళ్ళలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు మొదలగునవి అమృత
కమున సిద్ధముగా నున్నవి. సవరము బుగారు, సీమవెండికి
పూచీ నిచ్చెదము.
ఒకసవరము ఎత్తుకి వెండి రేకు, లక్క, మజారి వీరి ధర. రు 26
1 1/2 సవరము " " 36
2 సవరము " " 44

(1) ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ, 25 చైవాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

చాకులు - తొలములు

మంకలికత్తులు.

అగ్రహారములలో చేయబడినవి. మొలములు.
వెంటనే ధనం కొనుగోలుకు వ్రాయును.
బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కటన్స్ అండ్ లాక్ సుకర్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరితీర్థం)
టెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "ఎండ్ థ్రిన్" పెద్దాపురం.

రత్నపురుష లేహ్యం

సుఖద్యుతులవలన, ఇతర కారణములవలన, కలిసి తుక్కు
వస్తువును పోషించి బలముకలుగజేయును ఈమూలికా మహిమ
తెలిసియవారందరూ విశేషించివ్రాయు సవరము లేదు. శే 1-1
రు 3-4-0 అ. సుశేహ్యము- అన్ని సె రోగములను అదృశ్య
ముగా తుడుపును. బుడ్డి 1-1 1-8-0. కేటలాగుటచేసి

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

రాయవరం, గోదావరితీర్థం.

మహాకాళిభస్మము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గారికలి చెడిపోవడం, గాఢదబ్బీలో పుంచబడి యు
న్నది. కొంచెము భస్మము వీళ్లతో ఎక్కుగాకలిపి కెట్టుకు
తుడుక్కరరాని యెండనిచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో
అది పుటపుట రాలిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మరదే
చెడుగాని కల్గదు.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను మత్స్యమునలె తెల్లగాచేసి చిగుళ్లను కట్టివేరు
ను. తీపు, రక్తము, దుర్వాసనపోగొట్టును.

చుండులైలము 2957

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

సువాసన నూనెలవల్ల తలలో చుండు పోగొట్టినది
చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయినాద దినములు ఉపయోగించి
విషమోడల చుండు నిర్మూలముగా తరించును.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మదరాసు.

శ్రీ

వెంకటేశ్వరకంపెనీ,

గుంటూరు

శ్రీబలిజేనెల్లి అమ్మీకాంత కవిరచిత

కళ్యాణశక్తి (కళ్యాణశక్తి)	1-1-0
సాత్రావరము (కృంగారము)	1-1-0
బుద్ధివంతిలము (కరుణారము)	1-0-0
శివానందలహరి (అర్థము, వర్ణము)	2-0-0
సంపూర్ణరామాయణము	1-4-0
సంపూర్ణశతరామాణామము	1-4-0
సతీతులసి (ప్రతికతానాటకము)	1-4-0
సువర్ణపూత్ర (Spoiled by drink)	1-0-0
సుమతీదేవి (ప్రతికతానాటకము)	0-12-0
అనగూడు (ప్రతికతానాటకము)	0-12-0
రత్నపురకదనము (కళ్యాణశక్తి)	1-0-0

ఇతర గ్రంథములన్ని దొరకను. అర్థమునట్టి కొనుగో
ను. వర్తకములకు మంచి కొనుగోను.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు
(స్వకీయవిలేఖరి)

మొసము

—మొస రోక మాసము క్రితము మా గ్రామమునకు వెళ్ళిపోయిన నొకయనకుడు విచ్చేసియుండెను. తాడిపత్రి వీరింగు కంపెనీవారి సభకరిగానుండు, రంగులు అద్దము, నేతలున్న గుర్రములను స్వయముగ నిర్వహించుచున్నాననియు ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునకు పుట్టినందున అన్నియులకు పయనము కలుగునట్టి సదుపాయమును మున్నగు వారి కొనిపెట్టుటకై కంపెనీవారు పంపిరియు, చెప్పెను. ఇచ్చటనుండి కాంగ్రెసు ప్రచారకులలో నొకరికి పరిచయము కలిగియుండుటచే వెంటనే నమ్ముకొని యిచ్చటనుండి వెళ్ళుటకు వచ్చెను. తాడిపత్రి వీరింగు కంపెనీవారి సభకరిగానుండు, రంగులు అద్దము, నేతలున్న గుర్రములను స్వయముగ నిర్వహించుచున్నాననియు ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునకు పుట్టినందున అన్నియులకు పయనము కలుగునట్టి సదుపాయమును మున్నగు వారి కొనిపెట్టుటకై కంపెనీవారు పంపిరియు, చెప్పెను. ఇచ్చటనుండి కాంగ్రెసు ప్రచారకులలో నొకరికి పరిచయము కలిగియుండుటచే వెంటనే నమ్ముకొని యిచ్చటనుండి వెళ్ళుటకు వచ్చెను. తాడిపత్రి వీరింగు కంపెనీవారి సభకరిగానుండు, రంగులు అద్దము, నేతలున్న గుర్రములను స్వయముగ నిర్వహించుచున్నాననియు ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునకు పుట్టినందున అన్నియులకు పయనము కలుగునట్టి సదుపాయమును మున్నగు వారి కొనిపెట్టుటకై కంపెనీవారు పంపిరియు, చెప్పెను. ఇచ్చటనుండి కాంగ్రెసు ప్రచారకులలో నొకరికి పరిచయము కలిగియుండుటచే వెంటనే నమ్ముకొని యిచ్చటనుండి వెళ్ళుటకు వచ్చెను.

అరవిందుని జన్మదినమువహారము

శ్రీ అరవిందుని జన్మదినమువహారము ఈ నెల ౧౫ తేది సాయంత్రము ౫.30 గంటల వరకు పురమండలమున శ్రీయత జెడవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారి యధ్యక్షత కింద జరిగెను. ప్రేక్షకుల సేవలకు విచ్చేసియుండిరి. శ్రీయతలు చతుర్వేదముల వెంకటేశ్వర గారి ముచ్చరామయ్యగారు అరవిందుని జన్మదినమును గురించి పాఠము, తత్వభాషణ, మున్నగువిషయముల గూర్చి అతిథులకు మా గ్రామమున వాసి చదివిరి. అరవిందుడు తేభార్యకును, స్నేహితులకును వాసి కొన్ని మాటలు గుణములను మాడ చదివినపుడు వినిపించిరి. అధ్యక్షుని యధ్వనముతో సభ ముగిసెను.

వె. కటగిరి సాంఘికబహిష్కారము

వెంకటగిరి గ్రామమునందు కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై సాంఘిక బహిష్కార ప్రచారము కొందరు తీవ్రముగ సులుపుచుండుట తెలియుచున్నది. చాళి, ముల, కమ్మ, కమ్మ, కమ్మ గుర్రములను కట్టుబట్టు చేత ప్రవాతములు జరుగుచున్నవి. వారి సుఖమును వారి సంతోషమును సభరింపజేయు కార్యము, తాలూకా సంఘమువారు కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు మాత్రము కొంత ప్రయత్నము కలుగుచుండుటచే, వారిని మున్నె కొన్ని రోజులముగ వదిలి, జిల్లా కాంగ్రెసువారి అనుమతికి వదిలి, వదిలి జిల్లా కాంగ్రెసు సభకుండుమాడ యీ విషయములు చర్చింపబడెను. వెంకటగిరి నివాసములను జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు నగు శ్రీయత కటగిరి వెంకటరామరావుగారు తమ గ్రామమునందు జరుగు సాంఘిక బహిష్కార ప్రచారమును చక్కగ వివరించిరి. ఈ విషయములను సంతృప్తముగ విచారించి రిపోర్టుచేయుటకై నొక యధ్వనమును జిల్లాసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ఈ సభసంఘమువారు త్వరలో నీ విషయమును గూర్చి విచారణసలిపిగాని, ప్రచారకుల కష్టముల నివారణ చేయుటకై మార్గములు వెదకుటకు పిలువబడుదు. కాన యీ కార్యమునకు త్వరలో పూనుకొనెదరుగాక.

శాసనసభలప్రకటనలు

శాసనసభలకు అభ్యర్థులుగ నుండగోరువారు పంపిడి ప్రకటనలకు కాలం అంగుళముకు దఫా 1-కి రూ 2-0-0 చొప్పున చార్జీ యిచ్చుకొనిన గాని ప్రకటించుటకు వీలుండదు. వ్యవస్థాపకుడు.

దక్షిణ హైదరాబాద్

ఆయుర్వేదయువాని కాన్ఫరెన్సు

జాలై నెలారమున హైదరాబాదునందు కొచ్చిక్ మహారాజుగారి యధ్యక్షత కింద హైదరాబాద్ నివాసు ఆయుర్వేద యువాని వైద్య మహాసభయొక్క ఐదవ సమావేశము రెవీడెన్సి బజారులోని ప్రేక్షకులకును మిక్కిలి జయప్రదముగ జరిగినది. అం దాంధ్రులైనవారే విశేషముగ పాల్గొనిరి. మందులెట్లు, మూలములు, మొదలగువానితో నొక ప్రదర్శనము ఏర్పాటు చేయబడెను. అధ్యక్షులారాధోద్యోగము నుతి దీర్చుముగ నున్నందున కొంతభాగము అభ్యర్థులెల్లను తిక్కినది మిస్టర్ ఆర్. ఎస్. నాయుడు బాంధ్రుగారి కులను నడుపబడెను. హైదరాబాదులోని అనభవజ్ఞులగు ముహమ్మద్ వైద్యులకు బిరుదులు, పతకములు, పాదులు శ్రీశ్రీశ్రీ మహారాజ బహద్దూరుగారు తమ స్వహస్తముతో దయచేసి గాంవిచ్చిరి. ఆయుర్వేదకవి రాజమహిదాంకితు లగు హాకీం హరిగోవిందుగారు కాన్ఫరెన్సుయొక్క కార్యదర్శి, వీరుతమ దేహమన్నునకు సన్నున అతి ప్రయాసతో సభకు విచ్చేసిరి.

వైద్యులారాద వాస్తవ్యులగు హాకీం, డాక్టరు హమ్మ రంగముగారు జనరల్ సెక్రటరీగా కాన్ఫరెన్సులో పనిచేసిరి. వీరికి సమయ పతకముగా "వైద్యపంచాంగ" యను బిరుదాంక బడినది. చర్చల సంఘ నాయకులను, నిజారాష్ట్రాధ్యక్షులను నగు శ్రీయతలకు వసూలు నారాయణదాసు, దావతు జశ్వరసాస్వామి గార్లకు సమయ, పతకము లానగబడినవి. వీరిలో మొదటివారికి "వైద్యవైద్య" యనియు, రెండవ వారికి "వైద్యభూమి" యనియు బిరుదు లిచ్చబడెను. ఇరువురును ప్రదర్శనల కార్యదర్శులుగ పనిచేసిరి. హైదరాబాదు మహమ్మదీయ అతిథుల సన్మానమునకై హాకీం మండిత ప్రభు దయాలుగారు కార్యదర్శిగ నియమింపబడి యుండిరి. వీరికి "వైద్యసూక్ష్మ" యను బిరుదిచ్చబడినది. హాకీం రామకృష్ణ గారు "భిష్క శిరోమణి" యనియు, హాకీం నారాయణదాసు గారు "వైద్యశిరోమణి" యనియు హాకీం మహబూబ్ సాహెబు, "వైద్యశిరోమణి" యనియు హాకీం మహమ్మదీ దలీ సాహెబు (స్వా. తో పంపు కార్యదర్శి) "మొయినల్ తిబ్బ" యనియు బిరుదాంకితులైరి. హాకీం శంకరప్రసాదు, హాకీం సూర్యాప్రసాదు, హాకీం రామదాసు, హాకీం నారాయణ స్వామి, హాకీం రామరాజుగార్లకు సమయ, పతకము లిచ్చ బడినవి.

హాకీం హరిగోవిందుగారి నిర్యాణము

ఆయుర్వేద కవిరాజ బిరుదాంకితు లగు హాకీం హరిగోవిందుగారు రెవీడెన్సి బజారులోని వ్యక్తమునందు ఆగష్టు నెల ౧౭ వ తేదిని సుర్వములైన తెలుపుట కెంతయు చింతింపుచున్నాము. ఆయుర్వేద యువాని కాన్ఫరెన్సుకు వీరి కార్యదర్శులుగ నుండి బహుళధతో తమ విధి కృత్యములకు నెరవేర్చిరి. వీరిద్ద ఆయుర్వేద వైద్య మధ్యసించిన హిందూ మహమ్మదీయ యాతులు పెక్కులు ప్రస్తుతము హైదరాబాదునందు వైద్యము జేయుచున్నార. రెవీడెన్సి బజారులో నున్న వీరి వైద్యశాల చిన్నదైనను తమవురు బీదకోసులకు నిరంతర మౌఖ్య మిచ్చుచుండెడిది. వీరికి సంగీతము దాదర మెక్కువగ నుండెను వీరు దాతృత్వబుద్ధి కలవారు. శ్రీ విద్యా భిమానులు, నవాబులచేతను జాగీర్లారచేతను అదరంపడిన వైద్య శిరోమణులు. మహారాజా కిషిక్ ప్రసాదు బహద్దూర్ గారి యాదరణ వెక్కువగ వీరు పొందియుండిరి. వీరియాత్మకు పరచేత్వము కాంతిని ప్రసాదించుగాక! వీరి తదనంతరము వ్యవహారములను చక్క పెట్టుటకు హాకీం నారాయణదాసు, హాకీం హమ్మరంగము మొదలైనవారు నిశ్చయింపబడి యున్నారు.

హిందూ మహాసభ

౧౪ ఆగష్టు నాడు సాయంత్రము అరుంకులకు విశేష వర్షపాట కలయందు మహాసభ శ్రీయత నేటు లాల్లె మెగ్గి గారి యధ్యక్షమున జరిగినది. ఈ కింది రిపోర్టులు లగ్ని కరింపబడినవి:—

(౧) వారజానీయందు రంగవల్ల అభిలభారత హిందూ మహాసభకు హైదరాబాద్ హిందూసభాక్షమన తమ స్వంతభావములై ప్రతిభులగ వెల్లడుట శ్రీయతలకు వాచక నాయకు జాగీర్లారు, రాఘవేంద్రరావుశర్మ, కృష్ణస్వామి ముదిరాజు, కాగిడిగంట దాసుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

(౨) మర విచక్షణతో అన్ని తెలు హిందూ ఆశాభల సంగతులకార్యము ఆశాభలము హిందూసభ జేతుము స్థాపించవలెనని నిశ్చయింపబడినది. తేగము పేటయందు వాచక నాయకుగారు ఆశాభలమునకై యొక భవనమును కట్టి కరించిరి. ఆహమ్మదు నగరమునందు చిరకాలము ఆశాభలమున పరిశ్రమచేసిన యనభవజ్ఞు లొకటి హైదరాబాద్ నుండి ప్రతిభా కార్యముగ పనిచేయుట కంగీకరించినందున వారి నీ పనికై నియమించవచ్చును.

(౩) మాంసమును విక్రయించు దుకాణములు పెద్దబాటలపై నందుట మాంసాహారులకునహిత మనవ్యాధులకు నుండుట యేగాక ప్రజల యారోగ్యమునకు భంగకరము. కనుక వీరిని సందలలో ప్రత్యేకముగ కంపాండులు కట్టించి వానియందును నేర్పాటు చేయవలయునని పురపాలకుల సంఘము వారిని కోరవలెను.

(౪) వైద్యసాయమును హైదరాబాద్ కార్యమహానులకు హిందూ మహాసభ గర్వపుటకై మహమ్మదీయ ప్రచారమునకై చేయబడినట్లు చేయుటకును, హిందూ ముక్తిచారకుల నిశ్చయించుటకును వైద్యసభాధికారులకు ఈసభ వత్తుమున విజ్ఞాపనము పంపుకొనవలెను.

(౫) ఇళయందు నెల కొకర్యాయము సభ్యులందరూ ఆహవాన్య తరువారే వచ్చు సదుపాయము నాను తత్వ సమావేశము కావలెను.

నిజారాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘ కార్యదర్శి పర్యటనము

హైదరాబాదులోని ఆంధ్రప్రభుత్వ శాస్త్రమునాయకులు, ఆంధ్ర, ఆంధ్ర, ఉర్దూ భాషలయందు దసమానపాండిత్యము గల వారును, కవిత్వాధురీణులును, సుప్రసిద్ధ కవులను, కేంద్రసంఘ కార్యదర్శులు నగు శ్రీయత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు ఆగష్టు ౧౫ వ తేదీనెల్లగొండకు వెల్లిరి. స్థానికులైన వారు ఆనాడే సాయంత్రము నాలుగు గంటలకు ఆంధ్రబాలికా పాఠశాలయందు బహిరంగసభ సమావేశపడిరి. శ్రీయత చిల్లర శ్రీనివాసరావుగారు సభాధ్యక్షుల వహించిరి. సభకులో పాఠశాలయంతయు క్రిక్కిరిసియుండెను. మహమ్మదీయులు మాడ సభ నలకరించిరి. శ్రీమాత్ కేవలభట్టు వేం.టరామా నిజాచారిగారు స్వరచితంబగు స్వాగత పంపిర్యములను శ్రీ హనుమంతరావుగారి కర్పించిరి. ఆంధ్రోద్యమమును గురించి శ్రీపంతులుగారు ఆంధ్రభాషయందును, తరువార ఉర్దూభాష విపులముగ నుపన్యసించి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. నీలగిరిత్రా లయమున అల్పమార్పు విందున, శ్రీయత వెండ్లూల కేసా ద్రిరావుగారి యాధిర్యమును బొంది మార్యాపేటలో జరుగబోవు వర్తకజనసభ, గ్రంథాలయ, భజనమండలము వార్షికోత్సవముల యందు పాల్గొనుటకు బయలుపెరి. అచ్చటినుండి భిక్షుము, మధిర, వరంగలు, జంగాలు, భోసగిరి మున్నగుపట్ల వెళ్ళవచ్చి తెలియచున్నది.

సంగారెడ్డి గ్రంథాలయము

ఆగష్టు ౧౬ తేదీని సంగారెడ్డియందు పాఠశాలభవనమున "ది డిక్టేటర్ ఆఫ్ ఆర్మీ" జేతుమున బహిరంగసభ సమావేశ మయ్యెను. హైదరాబాదునుండి మోటారువైస శ్రీయతలకు వాచక నాయకు, ఘనవేదరావు శర్మ, మాడపాటి హనుమంతరావుగారు వెల్లిరి. శ్రీమాత్ నాయకు జాగీర్లారుగారు సభాధ్యక్షుల వహించిరి. చుట్టపట్ట గ్రామములనుండి యీ కేతుకుచ్చి సభ నలకరించిరి స్థానిక గ్రామములందరు సభకు విచ్చేసిరి. విద్యకుగరించి మామంతరావు రాఘవేంద్రరావు శర్మగారు ఉపన్యసించిరి. పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయు లగు మోర్వీ జబ్బుల్ గఫూర్ సాహెబుగారు విద్యకులనాలుగు లాభములను గూర్చించి ఉపాధ్యాయులు నుంచినదండె కలవారై యందుట ముఖ్యమునొక్క వక్కాణించిరి. భీమరావుగారు గ్రంథాలయ నివేదికచదివి వినిపించిరి. గ్రంథాలయభివృద్ధికై చందాలు విరాళములు కొందరు వాగ్దత్త మొనర్చిరి. అధ్యక్షులతోపాటా సంతకము అధ్యక్షులు పుష్పములచే నలంకరింపబడిరి. హైదరాబాద్ అతిథులకు లాహోపు విందుజరిగెను.

శ్రీబ్రాహ్మశాసన ఆంధ్రభాషా నిలయుము - జింజిపల్లు

ఈనిలయుపు వార్షికోత్సవము పెద్దెంబరునెల 2 వ తేది నాడు శ్రీయత రాయసాహెబు ముచ్చారావుగారి యధ్యక్షుల కింద జరుపబడును. నిజారాష్ట్రములోని పరిభాషకులు, ఆంధ్రప్రభులు వివిధవిషయముల గురించి ఉపన్యసించుటకు కోరబడినారు.

(ఒకవిలేఖరి)

ఉక్కు పరిశ్రమకురక్షణము

ఉప పరిశ్రమలకు కలుగునష్టములు-

నివారణోపాయములు

టారిఫుబోర్డు విచారణ

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సర్వేయరు)

జనుమపురము, ఆగస్టు 20:- ఈ దినమున టారిఫుబోర్డువారు, తాతాకంపెన్ డైరెక్టర్లలో ను కరగు పేటర్నుగారిని, తాతా టెక్నికలు ఇన్స్టిట్యూటు అధ్యక్షుడగు సాంధర్నుగారిని విచారించిరి. ఉక్కుపరిశ్రమకు రక్షణము నొసగినయెడల, ముడి ఉక్కుపై నాధారపడియుండు ఉపపరిశ్రమలకు గలుగునష్టములనుగురించియు చిక్కులగురించియు మొదటియాతడు దీర్ఘముగ ప్రశ్నింపబడెను. పేటర్నుగారు చాల జాగ్రత్తగాను, ఆలోచించియు ప్రత్యుత్తరముల నుసగెను. ఉక్కును తయారు జేయుట కగు వ్యయమును గురించి రేపు పేటర్నుగారు విచారించబడుదురు.

పేటర్నుగారు రథ్యక్షునికి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు దాదాపు అన్ని విషయలకు పరిశ్రమలకు ఉక్కు ఆవశ్యకమే ననియును, దీనికి రక్షణ నొసగుటచే రైల్వేవ్యయమును రైలుచార్జీయనుసరించి మొదలగునట్లు గలదనియు సంగీకరించెను.

అధ్యక్షుడు:- ఈ రథ్యక్షులను ఈ ప్రశ్నలన్నిటియు ధర లభికమై దాని ఫలితముగా పరిశ్రమలకు భంగము గలుగునని యెంచవచ్చును!

పేటర్నుగారు:- వ్యయము హెచ్చును. కాని ఏయే రకముల వస్తువులధరలు హెచ్చునదియు నేను వెలుపలేను.

ప్ర:- ముడిఉక్కుముల ఖరీదు హెచ్చునట్లుగనెడల అందులను నిరత ఉపపరిశ్రమలకు చెడుగొనవచ్చుట గాదా?

ఉ:- ప్రశ్న నాకు సరిగ్గా బోధపడుటలేదు. రక్షణపన్ను వేసినయెడల జేతమునం దొకరకగతి వారివై నాధారము పడును. కాని ఏకరకగతివారివై బడునది నిర్ణయింపబడినట్లులేదు.

అధ్య:- ఒకానొక పరిశ్రమకు గుర్యయము నెక్కువజేయుచున్న ఏదైనను సరే. వారిలో పోటీజేయు నిరయలగ్యయముగూడ ఎక్కువజేయబడుటలేదుగాన- ఆపరిశ్రమకు భంగకరముగనే యుండును.

ఉ:- ఇందు ముఖ్యవిషయ మేమో నాకు బోధపడుట లేదు. ఈ విషయమున నాయభిప్రాయమును వెలుపరచుటకు యుచితమని దలచెదను.

అధ్య:- నే నిరత విషయములను మనస్సులో నుడ్రేగించుకొని, మిమ్ముల సహృద్యుగా తలలో చిక్కుపరచి మిచ్చే వాని సంగీకరింపజేయుటకుయత్నించుటలేదు. ప్రశ్నను తిరిగినుడిచెదను. ఉక్కును రక్షణము నొసగుటకునైన, విదేశీయులలో పోటీ చేయుట కిరతరక్షణములవారికి భంగకరముగనుండదా?

ఉ:- ఆయాపరిశ్రమల స్థితివై నీవిషయ ముధారపడి యుండును. ఈ ప్రశ్న సామాన్య అధిక న్యాయములనుసంబంధించినది.

అధ్య:- ఉక్కుపరిశ్రమకు రక్షణ మొసగుటకునైన, భారత జేతముల కిరతరక్షణములకు భంగముగలుగదా? ఆమ ప్రశ్నలలో తాతాకంపెన్ వారి కెట్టి అభిప్రాయములను లేనినీ నే నెంచెదను.

ప్ర:- ప్రత్యేక నిర్ణయమును జాపినయెడల దానివై నాయభిప్రాయమును వెలిపెదను. కాని ఇట్టి సరస్తి ప్రశ్నలను గురించి మేము అభిప్రాయము వెలుపరచాలము.

అ:- అయితే ఈ విషయనిర్ణయమున సంఘమువారికి మీ రిప్పుడు సహాయ మొసగలేరా?

ఉ:- నా అభిప్రాయ మీ విషయమున బోర్డువారి కట్లుపకారియగునో దోయింపలేదు. ఇరతరక్షణములకు ముందొగింపుచు ఒకవస్తువును మీరు రక్షణ నొసగినయెడల, వై ఇరతరక్షణములను తయారుగు వస్తువులధరలు హెచ్చుతీసును. అట్టి తిరి తయారైన వస్తువుల కన్ను లేకుండా ఎందుకు దిగువతి జేసినిచ్చుచున్నాడు?

అధ్య:- ఇంకా నే నా విషయమును రాలేదు.

పేటర్నుగారు:- అదియే ముఖ్యమగు విషయము. ముడిఉక్కుముల దిగువతివై కన్నువేసి, తయారైన వస్తువులవై

పన్ను లేకుండా దిగువతి జేసినిచ్చుట జేతము పరిశ్రమలకు చాల భంగకరము.

అధ్య:- ఇరతరక్షణములకు రక్షణ మొసగుటలే నని మీరెట్టి సూచనలను జాపినవారు.

ప్ర:- ఇరతరక్షణములతో మా కెక్కువ సంబంధము లేదు. వానికి రక్షణకరవసరమని యొచినయెడల అందుకు సంబంధించిన వారే జోరెదరు. తయారైన వస్తువుల కన్ను లేకుండా దిగువతి యగుటకునైన నిరతరక్షణములకు భంగము గలుగును.

అధ్య:- ఉక్కును రక్షణ మొసగుటకునైన గలుగు చిక్కులను తగ్గించుట కేమైన నుపాయముల వెలిపెదరా?

ఉ:- ఇప్పుడీ విషయమున నాయభిప్రాయముల వెలిపి, ఇరతరక్షణములవారు తమకు సంబంధించిన వ్యవహారములందు మొత్తమునానికి భంగ మొదలవించుచున్నారితో. వారే వారిమాచనలకు జాపించినవారునా, మాకు సంబంధించినవారకు నాయభిప్రాయముల నప్పుడు వెలిపెదము.

అధ్యక్షుడు:- మీరెంతవేరారు, తమరక్షణము 80 1/3 వాని రక్షణము జాపలేనని గోరుటకు పూర్వము, తమవస్తువుల అమ్ముడుపోవుట కీ జేతమున సెలకరకు పిలుగలదో విచారిం చిరా యనువిషయమును వెలియగోరుమంటిని.

ఉ:- విచారింపిరి. అట్లు జాని మెడల నింకను ఎక్కువ రక్షణమును గోరెడివారే.

అధ్య:- రైల్వేరేటు ఇంకను అధికమైనయెడల, ఆభారము నీ జేతకందలి పరిశ్రమలకు భరింపగలవని మీరెంచెదరా?

ఉ:- ఎంత అధికమానో దానివైన ఈ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర ముధారపడియుండును. ఈ జేతకందలి అన్ని పరిశ్రమలును, రైల్వేరేటు చాల అధికముగ నున్నవనియు తగ్గింపరలె ననియు ఎందుచున్నారో. కాని, ఇరతరక్షణములకు తగు ప్రతిఫలములు జేయరునెడల నీ పరిశ్రమలకు అధిక రైల్వేరేటును భరింపగలవు మేము గోరుచున్న విధముననే, ఇరతరక్షణములకుగూడ రక్షణము నొసగినయెడల రైల్వేరేటు ధికముగ నభివృద్ధి నొందును. అందులను రైల్వే వ్యాపారము ఎక్కువ తగులను. వ్యాపార మెక్కువయైనప్పుడు రైల్వేవారు తమ రేటును తగ్గింప వచ్చును. పరిశ్రమల సత్తిరీతియగుగ నభివృద్ధి యొనర్చుటయే ప్రభుత్వమువారి విధానము.

అధ్య:- అందుచేతనే ఈ సంఘమువారి సూచనలను అట్టి అభివృద్ధికి భంగము గలుగనా యను విషయమును బోర్డు వారు యందుగా విచారించి వెలిసికొనవలెను.

పేటర్నుగారు:- ఈ విషయమున బోర్డువారు బెంగాలు నాగపూరు రయల్వేవారిని విచారింపవచ్చును. కాని, రక్షణపన్ను వలన అధికముగ కట్టాల ఖరీదులను రయల్వేరేటులకుం దెక్కువ జేదము గలుగదని నాతలంపు. అందుచే వారి కామికాధి వృద్ధికి భంగము కలుగదు ఈ కన్నును విధించుటచే, నిరత ఉపపరిశ్రమలకు నిరుత్సాహము కలుగుటకుండుట ఈ కంపెన్ వారికి చాల పశ్చాత్తాపము కలుగవచ్చును.

అధ్య:- కాని అట్టి అవాంఛనీయ ఫలితములు గలుగకుండ నొనర్చుటకు మీరేమైన సూచనల నొసర్చగలరా?

ఉ:- నేను, లోక మొట్టివల మొదలకు ఉపపరిశ్రమలకు, ఉక్కునుకుంటే గూడ నెక్కువరక్షణము నొసగవలెను.

గివ్వాలాగారు:- కంపెన్ వారి రక్షణమును గురించి మీరు నుడివెలిరి. ఏ విధమకు రక్షణపద్ధతిని మీరు నూచించెదరు?

ఉ:- ఆ విషయమును గురించి బోర్డువారు నాయభిప్రాయమును గోరునెడల నందులకు వ్యతిరేక నొసగవలెను ఈ ఉపపరిశ్రమలకు ఉక్కును ఇరతరక్షణముగా మార్చి అందులకు పరిశ్రమ లవసరముగ సంపాదించు మొత్తమునుబట్టి రక్షణను నిర్ణయింప వీలగునని మార్తము నే నప్పుడు వెలుపరచును.

తాతా టెక్నికలు ఇన్స్టిట్యూటు

జనుమ పురమునందలి తాతా టెక్నికలు ఇన్స్టిట్యూటు అధ్యక్షుడగు సాంధర్నుగారు విచారింపబడి గివ్వాలాగారికి ఇట్లు వెలిపిరి. ఈ పాఠశాల రుండొడకు పూర్వము స్థాపించబడెను. అధిక కారణములచే విద్యార్థులు నిత్యమిత సంఖ్యలకు మార్తమే జేర్చుకొనబడుచున్నారే. సకలున కలెబ్ 25 విద్యార్థులు చొప్పున దీనినికొన బడుచున్నారే. వివిధ రాష్ట్రముల నుండి, పారిశ్రామిక కాళాధ్యక్షునిచే నేరుకొనుట ఇప్పుడుకు పంపబడుచుదురు. ఇప్పుడు నెలకొన బోర్డువారు కరీకుయొక్క పాఠశాలలోకి దీనినికొనెదరు. 2800, దరఖాస్తులు వచ్చెను. కాని ఇందు 25 గురు

మార్తమే దీనినికొనబడిరి. వీరు మూడువర్సలము విద్యనభ్యసించెను. మొదటివర్సలమున ధికారి చెట్టబడును. రెండవ వర్సలమున, ధికారియును, కార్యకర్తలములందు నూపరిం తెండెట్లొకద పనియుగూడ నేర్పబడును. మూడవవర్సలమున సంతృప్తముగ కార్యకర్తలమున పనిమార్తమే నేర్పబడును. వీరి కిప్పుడు బ్రాబ్టుఫర్మేములందును, కోకు ఒకవలందును పని నేర్పబడుచుండెను. ఈ విద్యార్థులకు కల 1 కి మాసమునకు రు 60 అ వేతన మొసగుటకును. బోధకుల జీతములు గోరబడవు. విద్యార్థులకు ముగిసినకరెవారే, జమ్మచుపురము కార్యకర్తలములందు అయిదు వర్సలములు పనిజేయుటకు వీరు పురమును వ్రాయలేని గోరబడుదురు. అప్పుడు వారికి ప్రారంభమున కల 1 కి రు 200 అ వేతన మొసగుటకును.

గివ్వాలా, కాళిగారు:- ఈ పాఠశాలయందలి విద్యార్థులలో బా. బయివారును బర్మావారును లేకపోవుటకు కారణమేమి?

సాంధర్నుగారు:- బొంబయినుండి కొలది దరఖాస్తులు మార్తమే వచ్చెను. ఇందుకు నిశ్చయమగు కారణములదెలుకలాలను. ఈ పాఠశాల పోషణమునకు విరాళముల నొసగుచున్న రాష్ట్రములనుండి వచ్చు విద్యార్థులకు కొన్ని ఖాళీలు యింక యుంచబడుచున్నవి.

తాతాగారి సంచాయిషి

తరువార ఆర్.డి. తాతాగారు బోర్డువారి కిట్లు వెలిపిరి:- ఈ పాఠశాలకు విద్యార్థులను పంపరలెననదని, బొంబయినుండి ప్రతికళాశాలవారిని తాతాకంపెన్ వారు గోరి, కాని ఒక విద్యార్థి మార్తమే వచ్చెను. ఆరేడుగూడా పాఠశాలనువిడిచి వెలిపోయెను.

కళిగారు:- ఈ పాఠశాలయందు తయారుజేయబడినవ్యా కీకార్యకర్తలమున దరఖాస్తుల నొసగిరలెరలె నను నిబంధన గలదా?

సాంధర్నుగారు:- లేదు.

కళిగారు:- ఇప్పుడుకంపెన్ విద్యార్థుల సంఖ్య 25 కరముగ నుత్తీర్ణయెడల వారికి ఉద్యోగముల నొసగవలెనని రక్షి)కప్రభుత్వలవై నిష్పాదముగలదా?

సాంధర్నుగారు:- అవును.

సాంధర్నుగారిని విచారించుట ముగిసెను. బోర్డువారు తిరిగి రేపు సమావేశమగుదురు.

గంక వరదలు

పాట్నూ, ఆగస్టు 20:- శోణిది అకస్మాత్తుగా పొంగుటచే నిచ్చుట గంగానది వరదలలో నున్నది. ఇదివరకు వరదల సమయము కంటెను గూడ 1 అ 4 అ 11 లభికముగ పొంగియున్నది. పాట్నూ హైకోడుకు రక్షించుటకు నిర్ణయ బడిన కట్ట చాలా ప్రజేతులందు పగిలి నీర కట్టణము లోనికి ప్రవహించుచున్నది. నీరకట్టణములలోనికి ప్రవాహము రాకుండ మార్తములు మూసివేయబడుటచే నాభాగము నురక్షితుగ నున్నది. పాట్నూ జిల్లామును వాతవ్యభాగమున గంగానది వరదలముల నున్న చాలా గ్రామములు ప్రవాహములో నున్నవి. చాల గృహములు ముగిసిపోయెను. మనిషియు మరణింపలేరు. కాని చాలా పశువులు ముగిసిపోయెను. రెండు స్త్రీయర్లు ప్రజలను రక్షించుటకు పనిజేయుచున్నవి. రక్షించబడినవారికి దిన పురమునందు కనకు లేర్పరుతుబడుచుండెను.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

వీరు 20 వ లేదీ సాక్షులములను లాహోరు చేరి లాలాబహదీ రాయుగాని మందిరమున కి సందడిరి. (ఆంధ్ర ప్రదేశ్)

సందేహ నివర్తి

17 వ లేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ కయందు సంతోషము అని “మలలు నాయటికి వెల్లవారె రినియే లాలోచి మూర్ఖునివై గలకాలం బు” అనుపద్యము ఆకొంచెము భించి: ట్టునుపద్యములోనివిగత భాగమున, అదిరిచించిన వారిపేరును అది టునా లే: ప్రబుధ మోతెంపనని వ్రాసియుంటిరి అయ్యది బమ్మెరపోత నామాన్యుని, భాగవతము, దశమస్కంధం, పూర్వభాగములో, తువేర భటుండగు కంభమాడుండను కవ్యకుని సహాయముట అనుపుట లోనిది పద్యములోనివిగతభాగము-సహాయునిసిగా, కవ్వంపదా బ్రహ్మదా, కలకేతుంపుంపేడు కీరములు దుర్వాంబులెట్లో గదే, కలకేమాపటికాలమందు నునకం, గంజాక్షుసంభాగములో, వి. చిన్నమల్లారెడ్డి, కొండాపురం.

ఇట్లు దురుద్దేశములనుగూడ వారోపించ వారే ధీచిరి. నామెదురభిప్రాయమును కలిగించుటకు పెద్దపట్టపాఠాంధి మైనది. నా కధికారకాంక్ష ప్రబలముగా నున్నదట. నేను నీచుడుగు పట్టు కను నున్నానట. మనీషులును పలుకుబడి గలవారను కనుగొన్నారితో నేనప్రతిఘటించు. నాప్రతిఘటనమునకు వారు నీచుడుగు పట్టు యని పేరు పెట్టి అధ్యక్షులను సేవకును తోడునిదవలె అధికారము వెంటనే అంటియే యుండును. బాధ్యత కధికార ముద్భవముగు కనుకారి క్షయంకృతపాత కమదలె నధికారము బాధ్యత ననుసరించియే యుండును. ఇతరమగు నిందలకు వేసిని గురికాకుండ తప్పించుకొన వచ్చునుగాని అధికారకాంక్ష యను ఈ నిందనుండి తప్పించు నుటమాత్రము సాధ్యముకాదు. మనలో నత్యంతపుత్రచరిత్రు లగువారు నైకము అధికారకాంక్ష గలదను నిందనుండి తప్పి మకొనవలయు. అట్టివో తక్కువలక్ష్యులగు నేనెటుల నానిందను తప్పించుకొనవలయును. ఈనిందనిజముగాదని నేనువాది పబూస నందులకు నామిత్రులు కన్నము న్నంటిరుగాక. అధికారయుతము లని తోచు వదవుల నన్నిటిని నేను క్రమక్రమముగ నెమ్మదిగ నెడలివేయుటకే నిశ్చయించుకొని. ఎట్టి ఆర్భాటమును లేకుండ నే నానిని వదలెదను. నేనెటుల చేసివో నేను నానిని నెర వేర్చుండ తప్పించుకొనేయన్నా నను నిందకు గురి యా మనని ఎరుగకపోలేదు. నేనెటుల నాపదవులను వదలిననుగూడ కా కీనింద కొంతకాలమునకును తప్ప దని గూడ నీనెరు గదను. క్రమక్రమముగా వానినిందాశ్రువర మింకను ప్రబలం లని గూడ నాకు తెలియదు. కాని కఠింకరములేదు. ఇందు లను నామిత్రులకు బాధ్యత అధికమగునను కాణమునవారు నానికన్నమునకు భంగము కలిగింపక నానికన్నయును నెరవేరు ట్లు సహాయము చేయవలె నని వేడుకొనియెదను. ఉద్యమము కనుపపిత మైనది. ఘనతమ మైనది గాన యోధులందరును అధికక్షేత్రతో తమబాధ్యతను నెరవేర్పరలెను కొంతదను అని శ్రీమన్ రాజగోపాలాచారిగారు ప్రకటించిరి. (యంగు లుండియూ)

డా॥ వ. వ. రాజులు నాయుడుగారు

శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారు పంపిన తంతివార్త

“వధుర చరసాలలోనున్న నాభర్తకు నాలుగు గోధుమ
ప్రభుత్వము నియోగిక బియ్యపు అన్నము నిచ్చుటచే వారు
జేతుగు రోజులునుండి భోజనము మానివేసినందు, వారికి
జబ్బుగా నున్నను వారమురోజులనుండి వారిచే వోళ్లు దిసరిం
చుచున్నారనియు, అదివర కొకతైపి తొడుగుకొనిన చొక్కా
ను వారికిచ్చినదియు, వారముకొకసారిగాని అచొక్కాను
తడిపి ఉడుకుట కనువలించుట లేదనియు, వారు తలపెడి,
ఈరితిగా జనకిరాని తిండిని చేయలేననని యిచ్చి ఉద్యోగము
వార్తరక్షకును భంగపడవ జూచుచున్నార. ఏరితివైన వారిచే
తుమాపన చెప్పించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. మీవలన
తెట్టి పడపాడుతున్న నేను కోరను. నే నాసింపను.
గాని నాభర్త ఎన్నడును కూలి వాండు చేయవలసి
చేసియుండలేదు. వారికి చిరకాలమునుండి ఒకరవ్యభిచరము.
అట్టివో వారిట్లు చెరసాల ఉద్యోగము లభ్యము జహించు
చుండుటవలన ప్రభుత్వమువారు గొప్ప బాధ్యతకు గురియగు
చున్నారు కాజీయ ప్రైవేట్ మాడగిన మంచి ఆదరణకు
మీరు మామెరిని నేనాసింపితిని. ఆయన వాడిపకపోవుటవలన
కార్యాప్రాప్తి కలిగినదని ప్రపంచమునకే
తెలియును గాన, అస్థాయము గాజియ
వేయటకు నోడు ప్రారంభమును గూడ చూడకును. ఇత్య
రాష్ట్రములం దెవో నాభర్తకు కార్యాగ్రహణులవారు ప్రత్యే
క సౌకర్యములనే ఏర్పరచియుండును” డాక్టరు వ. వ. రాజులు
నాయుడుగారి భార్య శ్రీమతి రుక్మిణమ్మగారు 20 వ తేదీని
వధుర చెరసాలనుపర్చింతు. ప్రత్యుత్తరమును (విప్లయ
ప్రేమెయి) గౌరవ తంతివార్త పంపిరి.

డాక్టరు కిచలూగారు

15 వ తేదీని బొంబాయిచేరి

డాక్టరు కిచలూగారు 15 వ తేదీని బొంబాయిచేరి.
చాలమంది రైలుస్టేషను కేగి వారికి స్వాగత మొసగిరి. వర్షము
తురియున్నను వేలకొలది ప్రజలు రైలుస్టేషనుకు వచ్చిరి. చాల
సంఘములవారు కిచలూగారికి పుష్పమాలలను సమర్పించిరి.
బీ అమ్మమ్మ, సరోజినీ, కిచలూగార్లు మోటారు
లో భిలానతు కార్యాలయమున
కేరి. వారమునకే బయటిరి. చాల ప్రతికల ప్రతినిధులు వారిని
సంబర్షించిరి. శుకవామనామ ప్రార్థనా ముగిసినగానే
హిందూమతావ్యవస్థ మైత్రి గూర్చి కిచలూగారు సంభాష
నాసగిరి. కిచలూగారికి స్వాగత మొసగిన మహమ్మ
దీము. లాభిభావో నోక తీర్మానము నామోదించిరి. కిచలూ
గారు 18 వ తేదీని బహిరంగసభలో నుపస్థితింపిరి. 20 వ తేదీ
ఉదయమునకు పూనాకు వెళ్లి 21 వ తేదీకి మరల బొంబాయి
చేరిరి. 22 వ తేదీకి అమరావాదు వెళ్లి అటకుండి అమృత
సరు కేగెను.

అంతర్జాతీయకారిక సమావేశము

భారతప్రతినిధి నియోజకము

కార్యకర్త సంఘము నిరాకరించుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 18:—రాబోవు అంతర్జాతీయకార్యకర్త
సమావేశమునకు, భారతకార్యకర్తప్రతినిధి కె. సి. రాయ
చాచిరి (ఎం. ఎల్. సి) గారియోజనమును గురించి ఈ
సాయంత్రమున కార్యకర్తసంఘములవారు చర్చించిరి. ఇది కన్కవ
మందిరాలేదు. ఇభా చాలామంది జరిగెను. ఇభామిగిలిన
కల చాలమంది వెళ్లిపోయిరి. చాచిరిగారి యోజనమున కనున్మ
తిని దెలుపుచు తీర్మానము ప్రతిపాదించుటకు, ప్రేమ యూని
యను ప్రతిఘటన ప్రతిపాదన వెదికిరి. అయిన ప్రతిపాదనకు
88 అనుకూలముగను 10 ప్రతిపాదనముగను సమ్మతుల నొసగు
టచే అంగీకరింపబడెను.

మీరట్టులో మొహరంపండుగ

19 వ తేదీని మీరట్టులో మొహరంపండుగ సందర్భమున
గుర్రముల ఊరేగింపు జరిగినది. సమాధాన సభసభ్యులందఱు
ఊరేగింపుతో నడచిరి. నేకకవిప్రజలు ఘోషము తొందరల
కలుగలేదు. (అ. వె)

మోలానా మహమ్మదాలీగారి విడుదల

వారము రోజులలో జరుగును

బొంబాయిలో స్వాగతోత్సవ సన్నాహము

మోలానా మహమ్మదాలీగారి బీజపూత చెరసాలనుండి
యూదారముగాగా అ. 27 వ తేదీలోగా వదలెదరు. వదల
గానే వారు బీజపూతనుండి బొంబాయికి వెళ్లెదరు. వారు
బొంబాయిలో విక్టోరియా టెంప్లముననుండి రైలుదిగగానే
వారిని ఊరేగింపుతో హరవీరీడు, రంగారి మహలా (ఇల్లుకు
రవమాను వీధి), జుమ్మామసీదు, జవాహర్విహార్, శేకుమె
మను వీధి, భూలేశ్వరుమొగ, కైఫోనీ, థెండీబాద, జె. జె.
అనుప్రతి, రెండు చెరవులు, చోటాకబురుస్తానుమసీదు వీధుల
గుండా తీసికొనవెళ్లుటకు భారతభిలాషకు సంఘమువా
రేర్పాటు చేసిరి. నాలుగు గుర్రముల బండిలో

మోలానాగారిని కూర్చుండ బెట్టెదరు. చోటా కబురు
స్తాను జనీతులో జహిరంగసభ జరుగును. బొంబాయి
మహమ్మదీయుల పక్షమున అంజుమానుభూత బొంబాయి
సల్యనుసంఘమువారు మోలానాగారికి సహ్యాకరమును సమ
ర్పించెదరు. ఇభా మగినినపిమ్మట మహమ్మదాలీగారు మోటారు
లో మగనపురమునకేగెదరు. అచట మయొక బహిరంగసభ
జరుగును. ఊరేగింపు తరు జహిలాంపట్ట అగవరెని వోరువారు
వెంటనే 4 గంట 11 మొదలు ఒంటిగంటలోపు బొంబాయిలో
హిలాలు మంజిలార్డ తెలుపబడెనది ప్రకటించిరి. (బొంబే
కానికలు)

అఖిలభారత హిందూమహాసభ

సప్తమవార్షిక సమావేశము

19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కాశీనగరమున

ప్రారంభ మొనడి

కాశీనగరమున కాశీనగరహిందూ మహాసభ విస్తరింపజేసి
చక్కగా అలంకరించిరి. 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మహాసభలో
హిందూమహాసభ ప్రారంభమైంది. అన్ని రాష్ట్రముల నుండియు
చాలమంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. హిందూ
మతమునందలి అన్ని శాఖలవారున,
పూర్వారాధనరాజులును, సన్యాసులును, ఆర్యసమాజు,
వార్ధ, జైన, సిక్కు, మతములవారును నిమ్నబాతులవారును
గూడ ఆమహాసభలోనుండిరి. చిన్నవేదికవై వెండిపూర్ణములయు
బుటేవారి పనికల వితాన మునుపబడెను. దానికింద అభ్య
క్షుడును కొంతమంది పండితులును సన్యాసులును
అసీనులయిరి. ఇభా 5000 మంది యుండిరి. ప్రారంభ
మున సంస్కృతమున సమగ్రతప్రార్థనము జరిగినది. వంగరాష్ట్ర
మహావియను నాటికకర్తయగు ముఖ్యమంత్రి సగు స్వర్గీయ
డి.ఎల్. రాయగారి మహామండలి. మహారాయగారు తమ
తండ్రిగారు రచించిన “అతరచేత” అను గేయమును పఠ్యుల
కోరికవై గానము చేసిరి. పిమ్మట సన్యాససంఘాధ్యక్షుడగు
రామామౌళిచంద్రుడు హిందీభాషలో స్వాగతోపన్యాసము
గావించిరి. పండిత మదనమోహనమూలవాగ్ధా రధ్యక్షు
వహింప కలె నను తీర్మానమును పండిత దీనదయాళు
తర్కగారు రూపొందించిరి. శ్రద్ధాంజనాన్ని, అంగీకరింపరా
(సింహళము), పండిత సుబ్రహ్మణ్యకాశ్రి (చెన్నై), పండిత
అచ్యుతరాయ (కోదా) వైద్యనాథ చౌదరాయి (బెల్గాం),
మహామహాసాధ్యక్షు గురువరణ తీర్థస్వామి (వంగము),
బాబూ జుగల్కీషోబ్దిర్లా (మిరాట), మహారచంద్రకంఠేశ్వ
(అజమీరు) చింతామణి (కశీ) గార్లా తీర్మానము నడవదించి
బలపరచిరి

పరమేశ్వరానుగ్రహమున దేశమునందు మాత్రమే జీవితం
ములు ప్రసరింపనాగింది. అందువలన ప్రజలలో నూతనోద్వృధము
కలిగినది. ప్రపంచమున మత యుగ్మతయేగాని ఆచరణమును
గూర్చిన సిద్ధింతశాఖల సఖ్య అపొషము, స్వకాఖ్యాభిమాన మా
త్సర్యమువలన ఏకభాషము కలుగకు డపోవుచున్నది శ్రద్ధాంజ
స్వామి నడివెన.

పిమ్మట పండిత మూలవాగ్ధాగు రెండు గంటల సేపు
ఉపన్యసించిరి. హిందూమత ప్రారంభమును గూర్చియు
సామీక మతస్వరూపమును గూర్చియు ముచ్చటించిరి. జైన
వార్ధ సాగరదాసుము హిందూమతజన్యములే అని నుడిచిరి.
హిందూమతమున గల యోజనములను వాసిని తొలగించు మార్గము
లను వివరించిరి. బ్రహ్మచర్యము, వివాహము, శ్రీలకు విద్య,
వివాహాశ్రయములను క్లియరుట, కన్యాశుల్క వరకులములు
మున్నగు విషయములను గూర్చి ముచ్చటించి చిరకాల అస్పృశ్య
తను గూర్చియు శుద్ధికార్యమును గూర్చియుగూడ నడిచిరి.
ఇతరమతముల వారిట్లు కట్టిశ్చేషమును కలిగియుండ గూడదు.
ఇతరమతముల వారిట్లు కట్టిశ్చేషమును కలిగియుండ గూడదు.

నిఖిలభారత సాహిత్య

సంఘ పరిక్షలు

హిందుజాతమున గల వివిధభాషలవారును ఒకరిభాషలను
నొకరు తెలిసికొనటకును అభినందించు కొనుటకును ఆయావి
విధ భాషలను పఠించుట నుభ్యాసకర్తయే. అందువలన సరి
సమానమైన విజ్ఞానము సభివృద్ధిచేయును దేశభాషలను, జీవితము
నందు సమూహమైన ఆశ్రయములన్నియుచేయును దేశము లోను
వివిధభాషాపాఠన మావశ్యకము. దేశమునంగల యువకులలో
గృహభాషాపాఠనమునకై యొకకోరిక నంతురింప జేసిన యెవల
వైయుదేశము బాగగ నెరవేరను. మరుసగా కొన్ని భాషలను
తెట్టి యందుత్తీర్ణులైన వారికి బహుమతులు, పతకములు, పుష్పముల
నొసంగినయెడల యాసంఘము యొక్క యుదేశముల సరవే
రుటకు కొర తోడ్పడునని కలంచెదరు. ఇందునిమిత్తము
విడుదము లాసంగుట కొకపరిక్ష జరుగును.

పరిక్షచేయుటకు విషయములు:— రామాయణము,
మహాభారతము, ఆయుర్వేదము, రాంస్థానము, వ్యాసాచార్య;
ఇభా, నలలలు (వాయు); వేదాంతము, వ్యాసునిద్వారము
సాఖ్యసీధాంతము, నవ్యవ్యాసము, భగవద్గీతాశ్రయము, భా
వతము, భగవద్గీత, మహానిర్వాణతంత్రము మనసిక శాస్త్రము
విరుధులు

కావ్యవిధి, పురాణవిభాగాలు, విద్యాభాష, తత్వవిధి
విద్యావిభాగం, వ్యాకరణవిభాగం, వేదాంశవిభాగం, జ్యోతిషాంశ,
విద్యాంశోది, విద్యాభాషావిధి, లంకాకర్ణ, యోగవిద్యావిభా
గం, సాంఖ్యవిభాగం, విభక్తి, ఆచార్యకాశ్రి, సురస్థితి,
భారతి మున్నగువి. విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు, శ్రీయ,
పుష్పములు, యెల్లగు ఎవరిస్థములందు వారుండి పరిక్షకు వ్రాయ
వచ్చును. పరిక్ష ప్రశ్నలకు జవాబులు
వ్రాయుటకు నాలుగు నెలలు గడవు యివ్వ
బడును. (కాశ్రి, ప్రబంధ పరిక్షకుడగుడు) ఈ దిగువ
వేర్కొనబడిన యేభాషయందైనను వ్రాయవచ్చును:— గు
స్థానము, బంగళి, హిందీ, గుజరాతి, మరాఠి, గురుక్షాఖి,
తెలుగు, తమిళము, కన్నడము, మలయాళము, బిరియా, ఉర్దూ,
అస్సామీ, మిథిలి, నేపాలీ, ఆంగ్లము. ఇందుత్తీర్ణులైనవారికి
విరుదులే కాక, వారిభుతనబట్టి బహుమతులునుపాడి యివ్వబడు
ను. ప్రతిఒక విషయమునకు పరిక్షకు వెల్లించు విషయప్రశ్నలను
యా 10 మాత్రమే. వారప్రతికట, మానకర్తలు, పరిక్షించి
వ్రాయవారికి కొంతవిరుదులుగూడ నొసంగబడును. (పరిక్ష
యియును మొత్తము రూ 80/- మాత్రమే) అన్నిభాషలైన
ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఆ గ్గభాష నుండివలెను. ప్రత్యేక
రూట్లు కావలసిన అజాముడను గతిని దిగిభాషు పంపవలెను.

జ్ఞానేంద్రకుమార కావ్యార్ణవ వేదాంతరత్న,
కార్యదర్శి—“నిఖిలభారత సాహిత్యసంఘము.”
77, సోనబారావీధి, కలకత్తా

శ్రీ ప్రభులు మహమ్మదీయులు మున్నుల సేవకును, అంజుభా
స్నేహభావమును కలిగియుండవలెన గాని హిందూమతమున విచ్చి
న్నులు గావండ వలెముకా రంధన వైకల్యముతో పుట్టెడి
వలెను అని మూలవాగ్ధాగు నడిచిరి. “లాలో లజ్జాతిగాయగారి
నీపభాషా రచనలందుచున్నాయి” అను తీర్మాన మాసభలో
నామోదించబడెను. (అ. వె)

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 సం. ఆగస్టు నెల 21 వ తేదీ

మంగళవారము

సనాతన ధర్మము

—o—

ప్రవృత్తి మగు కాశీనగరమునందు జరిగిన సనాతన ధర్మసభలో సైనికులు నూతనసంచలనము గనుపించుచున్నది. సనాతనధర్మము తెల్లకాలమునకు బనికి వచ్చినను, వాని చిహ్నములు మార్పు జెందుచుండుట సహజము. కాలముమారిన కొలదియు, ఆచారవ్యవహారములు మార్పు జెందినవి. ఇట్లు మార్పుజెందుట నిన్న నేడు సంభవించినది గాదు. అనాదికాలమునండియు ఇట్టిమార్పులు జరుగుచున్నవనటకు, ఆయాకాలములకు దగిన స్మృతులు దృఢపించుటయే నిదర్శనము. వేద్యేయగములకు వేద్యేయ స్మృతులు పేర్కొనబడినవి. కలియుగమునకు పరాశరస్మృతి పేర్కొనబడినది. విక్రమేధములందు అప్పటప్పటికి ఖేదము గనుపించును. ఒక్కొక్కమారు స్మృతికర్త లూహింపని విధమున గూడ మార్పులు గలుగుచువచ్చెను. అవి పెచ్చుపెరిగి బలపడినకొలదియు, సంఘము వాని కంగీకార మొసగక దప్ప దయ్యెను. కలియుగమునకు బనికిరాదని నిశ్చయపడిన సన్యాసము శ్రీ శంకరుని ప్రబోధమువలన మరల నెలకొల్పబడెను, చాలకాలము నుండియు ఆచరణలో నున్న సహగమనాచారము, బ్రహ్మ ప్రభుత్వపుచట్టమువలన నిశ్చయపడెను. ఈ నిశ్చయమును ఎట్టి పూర్వాచారపరాయణులయినను ఈ సమయమున వారీంపక మానరు. ఇట్లునే శాస్త్ర మంగీకరింపని యాచారము లనేకములు సంఘమున బ్రవేశించి, ఎల్లరచే నామోదించబడుచున్నవి. శాస్త్రము విధించిన నియమములు పెక్కులు పలువురచే నుల్లంఘింపబడుచున్నవి. సంఘము జీవకళతో నన్నచో, ఈ మార్పుల నన్నిటిని పరికించి, ఆధునిక పరిస్థితుల కనుగుణముగ పునర్నిర్మాణముగొండెడిది. సంఘము తన యధికారమును నిలుపుకొనెడిది. సాంఘికనిర్మాణమును పరుల హస్తములలో నుంచుట కంగీకరించెడిది గాదు. సంఘము తన యధికారమును కోల్పోవుటచేతనే, న్యాయస్థానములు సాంఘికవ్యవహారములను పరిపాలించుట యవసర మయ్యెను. చీటికిని మాటికిని కోర్టులకు బోవుట జరుగజొచ్చెను.

సంఘమునందలి పెద్దలు తా మొనర్పవలసిన ధర్మములను కోర్టులకును ప్రభుత్వమునకును ఒప్పించుట కంగీకరింతురు గాని, దేశమునందలి తల్లిరితముగ గలుగుచున్న మార్పులను పరికించి, వాని నామోదించుటకు బూనుకొనరు. ఆ కారణముచేతనే సంఘనాయకులుగ నుండగల పండితోత్తములు తమ పలుకుబడిని గోల్పోవుచున్నారు. ఇక్కాలపువారు తమ పలుకుల నాలకింపరనియు, తమ యాదేశములను చులకన జేసెదరనియు, కలికాలము ముదిరిన దనియు, దైవమును దూరుట వలన నేమి ప్రయోజన ముండును? ఆగతానాగత వేదులగు మనువు, పరాశరుడు మొదలగు మహర్షులు నిర్మించిన స్మృతి నిబంధములను మాట్లాడి కేవరికిని అధికారము లేదని, మీరు జెప్ప

వచ్చును. కలియుగాంతమువరకు పరాశరస్మృతినే సంఘ మనుసరింపక తప్పదని చెలుపవచ్చును. స్మృతులు మానవులకొరకు నిర్మింపబడెను గాని, మానవులు స్మృతులకొరకు సృజింపబడియుండరు. స్మృతి విధించిన నియమములను మానవు లనుసరింప నపుడు, మానవు లనుసరించు నాచారములనే స్మృతు లంగీకరింపవలసి యుండును. అట్టి సమయ మిప్పు డరుదెంచెనని దోచకమానదు. ధర్మనిర్ణయ సమయములు ఆయా కాలములందు సంభవించుచునే యుండెను. ఆ సమయములందు ధర్మజ్ఞులు గూడి దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి, ధర్మనిర్ణయము గావించి సంఘమునకు త్రోవజూపుచుండిరి.

క్రొత్తకట్టుబాట్లను నిరూపించుచుండిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితుల ననుసరించి, మార్పుల కంగీకరించుట ప్రాచీన మహర్షులను అశౌరవింపట ఎంతమాత్రము గానేరదు. మహర్షులును లోకశ్రేయముకొరకే పాటుబడిరి. అట్టి లోకశ్రేయమునే మదినుంచుకొని ఇక్కాలమున పాటుబడెడివారు గూడ, మహర్షుల సాంప్రదాయములనే అనుసరించుచు, వారియొక నిజభక్తిని గనుజఱచుచున్నారు. సంఘము స్వభవ జెందినపుడు, దానిని పునరుజ్జీవింపజేయుట కెవ్వరూ పాటుబడరో, వారే దేశమునకు హాని యొనర్చుచు, మహర్షుల కిర్తికి అపకృతి గాంచుచున్నారు.

ప్రాచీనమహర్షులు ఏర్పరచిన కట్టుబాట్లపై సంఘ మంతకాలమునండియు శౌరవము గనుజఱచుచుండుట, మహర్షుల యద్భుత ప్రతిభకు నిదర్శనము. వారి విశాలదృష్టియు, దూరాలోచనయు, మిగుల ప్రశంసాపాత్రములనుటకు సందియములేదు. కాని, హిందూదేశమునందొక్కనాగరికమే ప్రబలి యున్నచో, ఇప్పుడు గలిగిన వింతమార్పులు గలుగ కుండెడివేమో. కాని, పలువిధ నాగరికములకు హిందూదేశము కూడలిస్థాన మయ్యెను. పరరాజుల దండయాత్రలవలన, పెక్కువిధములగు మార్పు తేర్చడెను. అన్నిటి కన్నను, పాశ్చాత్య నాగరికము దీసినదెట్లు పెద్దదనుటకు సందియములేదు. ప్రాచీన సంస్థలను కొన్నింటి నిది నిర్మూలించజేసెను. పెనుకటి విశ్వాసముల నంతరింపజేసెను. పెనుకటి సంస్థలాలేవు. క్రొత్తవి వానిస్థానమునందు నెలకొనలేదు. సంఘము దారి తెన్నుగానక తిరుగుచు, ఇచ్చవచ్చి నటుల చరించుచున్నది. నూతనపరిస్థితుల నెదుర్కొని, మరల సంఘమును జీవకళతో బ్రకాశింప జేయవలసిన బాధ్యత, సంఘశ్రేయోభిలాషులపై నిలిచి యున్నది. ఇక్కార్యమును సనాతన ధర్మపరాయణులు గావించెదరా, వారు తమకీర్తిని పెంపుజేసికొందురు. సంఘమునందలి పెద్దలపై ప్రజలకు శౌరవ మింకను పూర్తిగ దొలగ లేదు. వారు నూతనబాధ్యతను నిర్వహించుచో, కనులెక్కుడు చక్కగ నెలవేరగలవు. ప్రాచీన సాంప్రదాయములకు భంగము కలుగకుండ, సనాతన ధర్మము నడుగంటజేయకుండ, వారు సంఘమును పునర్నిర్మింపగల్గుదురు. వారిందుకు బూననియెడల, మరియొక రీపనికి బూనకమానరు. మానవులలో పెరిగి పెద్దదగుచున్న సాంఘికనిర్మాణాభిలాష ఎటులయినను, కార్యరూపము దాల్చక మానదు. సాంఘిక పునర్నిర్మాణముకొరకు అరవిందయోగి తపమాచరించుచున్నాడు. అతనిసందేశముకొరకు, దేశ మెదురు జూచుచున్నది.

సనాతనధర్మానుష్ఠానపథు లిట్టి ఘనావకాశమును విడనాడుదురా? ప్రాచీనాచారముల నుల్లంఘించువారిని బహిష్కరించుటతో, వారి ధర్మము పూర్తిగానేరదు. సాంఘికబహిష్కారము క్రూరము. బహిష్కరింపబడినవా రాసంఘముపై తిరుగుబడుటకును, సంఘమును ద్వేషించుటకును ప్రోత్సహము

కలుగును. బహిష్కృతుల సంఖ్య బలమయిన కొలదియు, సంఘ శత్రువు లధిక మగుచుండును. పీరివలన సంఘమున కుపద్రవమే విశేషముగ గలుగును గాని బలము గలుగనేరదు. ప్రాచీనకాలములో సాంఘిక బహిష్కార మెట్టి ఫలితము నొసేసెను, ఇప్పుడది నిష్ప్రయోజన మగుచున్నది. విదేశ యాత్రను జేసివచ్చిన వారిని గాని, రజస్వలానంతర వివాహము జేసికొనిన వారినిగాని, సంఘ మొక వేళ బహిష్కరించినను, అబహిష్కారమును వారంతగ పాటించుట లేదు. అట్టివారితో భోజన ప్రతిభోజనములను జరుపుటకు అభ్యంతరము గలుగుట లేదు. అట్టిస్థితిలో, సంఘమునుండి ఎంతమందిని వెలివైచితిమను ప్రశ్నపై, సనాతనధర్మక్షణ మాధారపడి యుండదు. సంఘమునందెందరును నిలుపుకొన గలిగితిమి, సంఘముపై నెందరు భక్తి శౌరవముల జూపుచున్నారు, సంఘ మొక్కొక్కటతో నేమేమి పనుల జేయ గలుగుచున్నది, దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుటకు సంఘ మెంతవరకు దోడ్పడుచున్నది, స్వరాజ్యసిద్ధికి సంఘ మెట్టి శక్తిసామర్థ్యముల జూపి పాటుబడుచున్నది, ఇట్టి ప్రశ్న లనేకములపై సనాతనధర్మక్షణ మాధారపడియుండును. కాశీలో జరిగిన సనాతనధర్మసభలో, ఎనిమిది జేండ్లకు పూర్వము బాలికలకు వివాహము సలుపుట శాస్త్రవిరుద్ధ మనియు, అప్పటినుండి ఋతుమతి యగు లోపల వివాహము సలుపుట శాస్త్రసమ్మత మనియు, రజస్వలానంతరవివాహమును జరుపుచో తలదండ్రులు ప్రాయశ్చిత్తము జేసికొనవలె ననియు, విషయనిర్ణయసంఘమునా రొక తీర్మానము గావించిరి. మహాసభలో, నీ తీర్మానము తగినంత దూరము బోలేదని కొందరెంచి, సవరణలను పెక్కింటిని గురిపించిరి. వివాహము జేయదగిన వయస్సును 12 సంవత్సరములవరకు పెంపవలె నను సవరణలో పలువురు పండితులు పాల్గొనిరి. ఈ విషయమై మాటలు ముదిరి చేతులు గలియువరకు రాగా, పండిత మాలవ్యాగారు జోక్యము కలుగజేసికొని సఖ్యము గుదిపెరినియు, తుదకు మొదటి తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడెననియు, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. పురుషులకు 16 వత్సరములకు బూర్వమును, 48 సంవత్సరములకు పిమ్మటను వివాహము జరుగగూడదని శాస్త్రములు విధించుచున్నవనియు, 18 సంవత్సరములకు బూర్వమును 40 సంవత్సరములకు పిమ్మటను వివాహము జరుగకుండుట మంచిదనియు, సూతులేనిచో నలువది వత్సరములకు పిమ్మట వివాహమాడవచ్చుననియు, తీర్మాన మొకటి జేయబడెను. వరకులకము బనికి రాదని తీర్మానింపబడెను. సనాతన ధర్మపరాయణులలో గలిగిన సంచలనము, నూతనయుగోదయమునకు మార్గము జూపు గాక యని కోరెదము. తాము పట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లని వీరికను వాదించుచుండుచో, కాలము వీలకొరకుగాని మరియొకరి కొరకుగాని ఆగనేరదు. అస్పృశ్యతను తొలగింపవలయు నను భావము, పలువుర నిపు డావహించుచున్నది. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారును, గాంధీమహాత్ముడును వర్ణాశ్రమధర్మ నిరతులయినను, అస్పృశ్యతను తొలగింపవలయునని అభిప్రాయపడుచున్నారు. వీలనన దుష్కృత జాతులు నిమ్మజాతులవట్ల నొనర్పవలసిన కనిపధర్మమిదియే. ఇట్టి తీర్మానమును సభవారంగీకరించునటుల జేయుటకు, మాలవ్యాగారు ప్రయత్నించిరినియు, పండితుల ప్రాతికూల్యమువలన వీరిప్రయత్నము విఫల మయ్యెననియు తెలియుచున్నది. బ్రాహ్మణులలో భోజన ప్రతిభోజనముల జేయ

వచ్చుననెడి తీర్మానమును సైతము సభవారంగీకరింపరయిరట. సనాతనధర్మ సభవారి నిందుల కభినందింపజాలము. కాని ప్రవాహమున కడ్డకట్టవైచుట నేరీకిని ప్రయోజనకరము గాజాలదు. యందరను ముంచివైచును. దానిని, సంఘభ్యుదయమున కుపయోగించి, ముందుకు నడుచుటయే పురుషధర్మము.

కార్యదర్శిగారి ప్రకటనము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘకార్యదర్శియగు శ్రీయుత లక్ష్మణదేవర కాలేశ్వరరావు పంతులుగారు, డాక్టరు కట్టాభి సీతారామయ్యగారు గావించిన విమర్శన మునకిచ్చిన సమాధానమును, నిన్నటిదివరము ప్రచురించియుంటిమి. మా బెజవాడ విలేజ్ కికి పంతులుగారు దేశీ సంగతులు గూడ ప్రచురింపబడెను. కాలేశ్వరరావు పంతులుగారు సదుద్దేశ ప్రేరేపితై యాకాశకవము గావించినన, ఇది అపోహలకు కారణమగుటయ గాక, మహాత్ముని యనుచరులకు సప్రకరముగ పరిణమింప గలదు. కట్టాభి సీతారామయ్యగారు ఆడిగిన ప్రశ్నకు, కాలేశ్వరరావు పంతులుగారు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగజాలక బోయిరి. ముం చెన్నఁదో కాంగ్రెసుసభవారి క విధమున నిర్ణయించుచో, దానికొర కిప్పుడు సన్నాహములు చేయవలయు ననుట, యుక్తియుక్తముగాజాలదు. శాసనసభలను బహిష్కరింప వలె ననియే, ఇంతవరకును కాంగ్రెసుసభ గోరుచున్నది. కాంగ్రెసు సభాతీర్థ్యము నాచరణలో బెట్టుటకే యిప్పుడందరును బ్రయత్నింపవలయును. ముందీతీర్థానము మారిన చూచుకొందము. ఇప్పటినుండియు అభ్యర్థులను నియమించుట, కాంగ్రెసు తీర్థానము నుల్లంఘించుట కాదా? ఇటుల నుల్లంఘించుటకు కార్యదర్శియే ప్రోద్బలపరుచుచుండ, అందువలన ఎంతవలయు గలుగునో జెప్పవలయునా? అభ్యర్థుల నిర్ణయముకొరకు, కాంగ్రెసు కక్షమువారి కిప్పుడు తింటాలు పడునెడల, దీని కాంగ్రెసు సభలో శాసనసభాప్రవేశమునకు అనుకూలముగ వోటు జేయుటకు ప్రతినిధులకు తప్పక బుద్ధి పొడమును. కాంగ్రెసుసభ్యుల దృష్టిని బహిష్కారధర్మమునుండి ప్రవేశమువంకకు మరల్పుటకు ఇంతకిప్పుడు అనుకూల సాధన ముండబోదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారి కెటు దిరుగుటకును, ఇబ్బందియే గలుగుచున్నది. బొంబాయి తీర్థానము ప్రకారము, వోట్ల నిమగ్నగూడ దని ప్రజలలో ప్రచారము నలుపుటకు వారికి వీలులేదు. కాని శాసనసభాప్రవేశవాదు లెంత ప్రచారము సలిపినను తప్పులేదు. ఈ యిబ్బందులకు దోడు, కాంగ్రెసుసంఘములు గూడ శాసనసభల కభ్యర్థులను నిర్ణయించి అట్టి వారికే ట్ల నివ్వవలయు నని ప్రజలను కోరుటవలన, కాంగ్రెసు పక్షము రూపురూపు ననుటకు సందియము లేదు. శాసనసభా బహిష్కారధర్మమును గూర్చి ప్రజలను హెచ్చరించువారే గనుమీరు. ఇటు స్వరాజ్యపక్షమువారును, అటు కాంగ్రెసుపక్షము వారుగూడ జేరి, ప్రజల దృష్టిని శాసనసభాప్రవేశము వంకకును, అభ్యర్థుల వంకకును మరల్పుట తలపించును. అమ సూచనవలన కలిగెడి మహా దోషార్థకమును, కాలేశ్వరరావు పంతులుగారు గ్రహించినటుల దోషము. తాము బహిష్కార వాదుల మనియు, దేశీ బంధు దాసు గారి పద్ధతయందు తమకు నమ్మక మేమాత్రము లేదనియు, పంతులుగారు మావిలేఖరితో దెలిపినందులకు సంతసింపెదము. కాంగ్రెసు తీర్థాన ప్రాబల్యమునకు భంగము కలుగకుండ జూచు

భారము అట్టివారిపై విశేషముగ గలదనుట నిస్సంశయము. పంతులుగారు పొరబడియుందురు. ఆ పొర బాటును వారిపక్షదయనను నవరించుకొనుటమేలు ఇట్టి విషయములలో నెవరి కపోహ గలిగినను, ఆ మార్గమును త్రొక్కకుండుట శ్రేయస్కరము. కాలేశ్వరరావుపంతులుగారుల గావించెదరుగాక!

ప్రాహ్లాణేతరుల చీలిక

ప్రాహ్లాణేతరపక్షమునం దేర్పడిన చీలిక శిరపడెనని, తిరుచునాపల్లిలో జరిగిన తమిళప్రాహ్లాణేతర సమావేశము చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. ప్రాహ్లాణేతర ప్రముఖులలో నిదివరకు గలిగిన విభేదములే తిరుచునాపల్లి సమావేశమునందు ప్రాహ్లాణేతరపక్షము దాల్చిన విషయనిర్ణయసభలో, కొందరు జేర్చుటయు, మరికొందరు జేర్చుకుండుటయు మనస్తాపములకును గండ్రగోళమునకును కారణమయ్యెను. సభనుండి యొకపక్షమువారు వెడలిపోయిరి. తుదకు తమిళులను మంత్రులుగ నియమింపవలెనను తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. సభను సమావేశపరచిన కోర్కె సఫలమయినది. పాత్రోగారి పేరుగూడ తాము గవర్నరుగారికి సిఫార్సుజేసిన మంత్రుల లిస్టులో గలదని, సర్ పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు. వారి ఉపన్యాసవివరములు జేరకబోవుటచే, పాత్రోగారి పేరును వారు సూచించి యుండలేదని నిన్నటి దినము దెలిపినదలకు చింతిలుచున్నాము. ఏ యుద్యమమయినను ఉద్యోగవాంఛను ప్రధానాశయముగ బెల్లకొనిన చిరకాలము నిలువజాలదు. ఇట్టి యుద్యమము, కరస్పరాసూయ భావముల కెడమిచ్చును. వికమత్యమును చెడగొట్టును. స్వార్థపరత్వమును పెంపొందించును. ప్రాహ్లాణేతరోద్యమము, ప్రాహ్లాణేతరుల సాంఘిక, ఆర్థికాభివృద్ధికి ఎంతయో కృషి నలుపవలసి యున్నది. ఈ మార్గమున నది పనిచేయుచో, దేశమునకు విశేషలాభ మొనర్పగలదు. నిమ్నజాత్యుద్ధరణమునకు, ప్రాహ్లాణేతరోద్యమము తన శక్తిని వినియోగించుట యావశ్యకము. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి కీముద్యమముతో దృఢ నలెను. ఉద్యోగములను సంపాదించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యమని ఎంచుట చాల పొరబాటు. ప్రాహ్లాణేతరోద్యమ దృష్టి, పూర్తిగ మారిపోవలయును. ప్రాహ్లాణేతరుల యభివృద్ధికి పాటుబడుచున్నను, ఇతరసంఘములను ద్వేషించుట మానుకొనవలయును. తమ యభివృద్ధికొరకు, ఇతరసంఘముల యభివృద్ధిని నిరోధించుట గాని, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి అడ్డుగ నిలుచుట గాని, ప్రబల దోషముగను. ప్రాహ్లాణేతరోద్యమము విశాలాశయములతో బనిచేసిన, భావిపరిణామ మధృతముగ నుండగలదు. అటుల జేయనియెడల, పెక్కు యరముల కది కారణము గాగలదు. భావిపరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును.

ఆంధ్ర విద్యార్థిసంఘము

ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘసభ, రేపటిదినము న్యాయమూర్తి వేపారామేశము పంతులుగారి యధ్యక్షత క్రింద జరుగునని ప్రకటింపబడినది. ఆంధ్రవిద్యార్థుల సంఘ మొకటి చెన్నపురిలోనుండుట యవసరమని ఎల్లరంగీకరింపకతప్పదు. నేటి విద్యార్థులే, మున్ముందు నాయకులగుదురు. ఆంధ్రసంఘము చెన్నపురిలో చాల వెనుకబడియున్నది. భాషాభివృద్ధికొర కేమి, కళాభివృద్ధికొర కేమి, ఆంధ్రులు వలసినంతగ శ్రద్ధ వహించుట లేదు. విద్యార్థు లీ విషయమే శ్రద్ధ వహించిన, పెద్దలకు మార్గము జూప గలుగుదురు.

ఏలూరు నాటకసమాజమువారు చెన్ననగరమున జూపుచున్న అద్భుత నాటకకళా ప్రదర్శనమునకు, ఆంధ్రవిద్యార్థులే విశేషముగ ప్రోత్సాహ మొసగుచున్నారు. పెద్దలు పలువురు తమదృష్టి నావంక కింకను మరల్చలేదు. ఆంధ్ర గాయకులకు చెన్నపురిలో నేటి ప్రోత్సాహము గలుగుటలేదు. ఆ విషయమున గూడ విద్యార్థులు తోడ్పడగలరు. సాంస్కృతికాభివృద్ధికై, వారు తమశక్తిని వినియోగింపగలరు. కద్దరు గట్టుటయందు, ఆంధ్రవిద్యార్థులు ముందడుగు వైచుచున్నారు. వారు తమ పట్టుదలను ఇంకను ఎక్కుడు గాఢభక్తితో కొనసాగింపవచ్చును. ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘము నెలవేర్పడిన విధులెన్నియో గలవు. సంఘనిర్వాహకుల ఘనోద్దేశములు సఫలము గాంచు గాక యని మనఃస్ఫూర్తిగ గోరెదము.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:— ఆగస్టు 18 తో ఆంధ్రమకురవమునకు జేయంటికి 299 మంది స. కర్మమునకు చనిపోయిరి. కలరాయిద్దరికి తగిలి యిద్దరును చనిపోయిరి. ఇద్దరికి స్ఫోటము పోసెను. ఎవ్వరును చాకలేదు. ఇతరజ్వరాలెల్ల 26 మంది చనిపోయిరి.

ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘము:— గ్యాజుమూర్తి శ్రీ యురి వేపారామేశముపంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమును స్థాపించుటకు సౌందర్యచరణలో (గౌరవదత్త శాంకర్షి) బుధవారం (22-8-28) సాయంత్రము 5-15 గంటల కొక బహిష్కరణ జరుపబడును. చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థులందఱు సభకు విచ్చేయవచ్చును.

చెన్నపురిమండల ఆంధ్ర జాతీయోపసంఘము:— ఈనెల 20 వ తేదీ సాయంత్రము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున వైసంఘపు ఆసాధారణసభ జరుగు నని ప్రకటించి సభ్యుల కాహ్వానకరించుట బంపియుంటిమి. కాని కొందరు సభ్యుల కొరికివై సభ నిలుపువల చేయబడినది. తిరిగి ఆసభ ఈనెల (ఆ.ప్ర.) 22 తేదీన సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ఆంధ్రపత్రికా భవనముననే జరుగును. కాన సభ్యులందరు తప్పక విచ్చేయవచ్చును. ద్వై రంగయ్యవాయుడు, కార్యదర్శి.

కార్పరేషను ఉద్యోగులజీతములు

ఆక్షేపణసభ

కార్పరేషనుకమిషనరుగారు కార్పరేషను ఉద్యోగులలో కొందరి జీతములను అధికము హెచ్చింప తీర్మానించి కమిషనరుగారి చర్యలను ఖండించుటకై సౌందర్యచరణనందు. నగరము రేలుపేయర్లసభ నిన్న సాయంత్రము జరిగెను. వ్యాసారావుగారు, వెంకటాచలంశెట్టిగారు, డాక్టరు మల్లయ్య, నుబ్బరాయమొదలిగారు మ రి కొందరు ప్రముఖులు సభకు వచ్చియుండిరి. ఎ. ఆర్. దొరసామి అత్యుంగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

కార్పరేషను ఆర్థిక వ్యవహారములు మిగుల అసంక్రమిత కరముగ నుండెననియు, ఖర్చులు కిగ్గింపవలసిన సమయమున అనవసరముగ ఎక్కువ జీతముల నిమిట ఆకర్షణముగ నున్నదని ఆధ్వర్యము చెప్పిరి.

తీర్మానములు

“కార్పరేషను ఉద్యోగులలో కొందరికి జీతములు ఎక్కువ చేయవలయు ననుప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. జీతములను ఇంత అధికముగ హెచ్చించుట అనవసరమనియు, ఖర్చులు కిగ్గించుట ఉచితముగాని రేలుపేయర్ల బాధలను హెచ్చించుట ఉచితముగాదు. కావున ఈ జీతములను హెచ్చించుట ఈసారసభవారు తీర్మానము ఖండించుచున్నారు.”

ఈ తీర్మానమును బాలసుందర మొదలిగారు రుజువొందించుచు కార్పరేషనువారు కమిషనరుకు విచ్చలవిడిగ వ్యవహారములనున్నవియు కార్పరేషన్స్ ఆఫీసుకు అరుగుదలయాస్యములనుండి జీతము వెచ్చి రూ. యమును హెచ్చించుటకు నలవా

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజము - ఏలూరు

సావిత్రి నాటకము

నిన్న సాయంత్రము నుమారు 6 గంటలకు యీసమాజమువారు రాజులగోడయేట గ్రీవిజయము మహారాజువారి గౌరవార్థము సావిత్రినాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఈ నాటకమును చెన్నపురిలో సాయంత్రమున నిద్రవకప్పుడను ప్రదర్శించలేదు. ముగిసిపోయిన గ్రీయుత సంతకరావుగారుగూడ నిద్రవకు చెన్నపురిలో స్వేచ్ఛును సావిత్రిపాత్రను ధరించలేదు. చారిద్రవ కెచట నొక్క కలంకలపాత్రమునూత్రమే ధరించి గాని నిన్నును శ్రీ మహారాజువారి జిల్లాసారము లేవనెత్తలంపుగా సీతాటకమును ప్రదర్శించబడినట్లునందున సరియగు ప్రతిబింబముచేయవలెనని పాత్రధారియుగూడ కొన్ని మార్పులను మొనరి. తగినంత ప్రతిబింబ లేవనెత్తవలెనని చాలమంది ప్రముఖులు ప్రేక్షకులను నాటక కాలకు వచ్చిరి. శ్రీవిజయముగారు మహారాజుగారు సన్నిహితుల మహారాజుగారును జచ్చినవెంటనే నాటకము ప్రారంభించబడినది. సత్యవతియగు రంగున తాపన నేమనతో ప్రకటించుచున్నది. ఎవర వేషధారి? శ్రీయుత ఎవరిని మార్గవారాయణరావుగారే? కాదు కాదు అద్వైత శ్రీరామమూర్తిగారు. అయ్యో మార్గవారాయణరావుగారు కొనివచ్చితిమి అని కొందరు మొదట అభిప్రాయమును ప్రకటించిరి గాని శ్రీరామమూర్తిగారు పాత్రధారియైనను ప్రకటనయేముగ ప్రారంభించినంతటనే ఎల్లవారును చాల ప్రసంగించి మూర్తిగారు రావుగారిని మరచియున్నారని కూడ ప్రకటించిరి. పిమ్మట సంతకరావుగారు సావిత్రిపాత్రను ధరించి రంగును నలంకరించి వంచన భావ్యత్యయను సత్యవతియగు పల్లవింపజేసి నెల్లవారు సమంజసందమున నోలబడిరి. సావిత్రిపాత్రను యీదుతోడు చాల ప్రశంసించుచు నుండెను. నోటకడను ప్రతివక్షమును కన్నులముగ వివరమును ముద్దుల మాటలట్లుచుండెను. అంత విశిష్టమున అంతరంగమితియగు వారు కన్యకద్యములను చూచుచు, శ్రీకృష్ణానందముగ రాగాలాపన మొనరుచు, అద్వైతావుల నాయా సందర్భముల కనుగుణముగా శృంగారకాంతి ధీరత్వం కరుణాసభాపాలుల క్లాసు సీతయగు కల్పించుచు, ఒకరికొకరు తీసిపోకుండ నాటకకాళలమున నెల్లించిరి. శ్రీ సీతగిరి మహారాజువారు సంతకరావుగారిని శ్రీరామమూర్తిగారిని చెరి యొక స్వర్ణరథమున నొసంగి రని నాటకమధ్యమున తెలుపబడినది. మధ్యమధ్య ప్రదర్శించబడిన వృద్ధవివాహసంబంధ మను హాస్యగాధ కడువృద్ధముగా నుండెను నుడు సలి కుద్ధవైది క పు మగిరి కనకాక్షపుత్రుడు మగిరి వాటి వాయి భార్య మూడవ పెండ్లికి వాపురించి వాని ముప్పులను తెల్పింది. ఇది వట్టి హాస్యగాధకావ్యమే గాక చక్కని నీతిగూడ బోధించుచున్నది తక్కిన పాత్రధారు లందరుగూడ తమతమ పాత్రధారియైనను బాగుగా నొసరించిరి. సమాజప్రధాన నాయకపాత్ర ధారియును ప్రధాన కార్యనిర్వాహకాధికారియును నుండగిడు శ్రీ ఎవరిని మార్గవారాయణరావుగారు యజ్ఞధర్మరాజుపాత్రను ధరించి చాల ప్రశంసించుచు సభిసయించి పీఠేయి దివక క చి త్రా క్య పాత్రను ధరించుచుండిరి

ఇట్లుండెను, ఒక హెడ్ లైటు ఈ ఉద్యోగిచేయుట చేయబడెను. చివరికి.

పిచ్చి భావములతోన, దుబారాభర్తలతోను కాన్పు లేనను ధనము కృతమైపునున్నదిచెప్పి ఈ సందర్భమున కాన్పులగూడ కొంతవరకు బోధించి రాజువేదరావుగారు చెప్పి తీర్మానమును బహుళించి. తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడినది.

ఈ సందర్భమున కాన్పులకు ఏకమున ప్రకర్తించడతో అను విషయమును తెలుపే దుర్లభతో గమనించి, తమభాగ్యతల నెంతగ ప్రకర్తించు కాన్పులకు తరుగ ఎన్నుకొనక వారి రాజీనామాను కోరవలయు నను తీర్మానమును ఎ. యస్. రామలక్ష్మయ్యగారు రుద్రపాదించిరి. ఈ తీర్మానముకూడ ఆమోదించబడినది.

ఈ తీర్మానములను స్థానిక స్వకలిపాలనకామి మంత్రిగారికి గుర్తుగాక పంపుటకు తీర్మానించబడినది.

అధ్యక్షునివలె వ దనము లొనరించబడినది. అంతటితో సభ ముగిసెను.

నిన్న యాదుపాత్రధారి రాగాలనందున యీసమాజసభయ్యే నని వింటిమి. సమాజ కలవలకు చ్చి వానంద కాశ్రీ గారు శ్రీ విజయముగారు మహారాజువారిని ప్రశంసించుచు కొన్ని కన్యకలను జదివి మహారాజుల కిరువురును పువ్వులను సర్పించుచు సమాజమువారి కత్తమున శ్రీవారలకు వందనము లర్పించిరి. పిమ్మట శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు కంటలుగారు గూడ చెన్నపురి ఆధునికమున శ్రీ మహారాజువారి సమాజమువారిని ప్రశంసించుచు సభస్య సిందిరి.

సావిత్రి అత్తవారింటి కంపునకు తల్లి విచారముతో నొక గోడమున పాడగా సావిత్రి చెలికత్తెలగూడ కమనంతాపమున తెలుపుచు పాడిగాని వారుగూడ చెంతకువచ్చి తమ చింతను వెల్లడించుటకు బదులు ఎడవోలిగి నిలిచి పాడిపాడుట మేళములలోని కనుకపాటలకె ఎన్నెట్లుగ గమపట్టెను. ఇట్టివిల్ల రంగులముగ కొన్నియున్నను మొత్తముమీద నాటక మధ్యంత జ్ఞాపనీయముగ నున్నది సావిత్రి, చిత్రాకృత్య శమర పాత్రధారులు ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులు. ఆధునికమున నాయకపాత్ర ధారులలో సంతకరావుగారు గ్రగ్గలయ్య లని చెప్పటయం దతిశయోక్తి యుండదనియే మానవ్యము ప్రధాన నాయకపాత్రలను ధరించుటలో శ్రీరామమూర్తిగారు గూడ మార్గవారాయణ రావుగారి కెందున తీసిపోవువారు కారని నిశ్చయముగా చెప్పవలయు. సంతకరావు, శ్రీరామమూర్తిగారులకు గానకాళలము నకు తోడు చక్కని గాత్ర మాధుర్యమును గూడ నొసంగి జగదీశ్వరుడు జగద్యం ద్యుడ య్యెను. పీఠిక చెన్నపురిలో వారముదినములు మాత్రమే యుండునని నుట కంతయు చింతించువాడు. పీఠికలోయూ పురమందిరమున పుచ్చుకొని నెలకొనెను లైస నవట రాత్రిపదర్పనములు గాక సాయంత్రాల ప్రదర్శనముల నొసరించినవో సమాజమువారి కిది చెన్నపురి పౌరులకునుగూడ చాల లాభకరముగ నుండు నని మాకు గట్టి నమ్మకము కలదు గాన పీఠికతో సమాజమువారు టుల నొసరింపదగు నని ప్రతిపూర్వముగ విన్నవించుచున్నాము.

ప్రకటన

నందమూరు కాపురము గూడలి (బహుశ్యగారి కు మారుతు గోపాలకృష్ణయ్యగారు తనపేర ది 8-8-1922 తా ఖతో మాక్లయింటగు మాడపాటి మెకటను బహుశ్యగారు మైసలయింటగు గార్లిజిజ్ దత్తతల్లి సత్యాంబగారు వ్రాయించుకొని విక్రయదస్తావేజు వరకును నెం.వే.కుండు టకు సదరు గోపాలకృష్ణయ్యగారు మాక్లయింటు దత్తత చెల్ల గూడదని యిచ్చానము చేయుచున్న అడుగుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్య కన్యెరాగార్తో లాలూచీయై తమకళతరులపేర లాలూచీ దస్తావేజులు వ్రాయించ ప్రయత్నించుచున్నారనిన్నీ అట్టి దస్తావేజులను మాక్లయింట సుక్రమించబడవలెన్నీ మాక్లయింట ది 8-8-1922 తారీఖతో వ్రాసిన విక్రయదస్తావేజు వరకును లద్దకావగిన్నీ యిందుమాలముగా మాక్లయింటు యిచ్చ ప్రకటన ప్రకారం తెలియజేయదమయనది.

V. Dasaratha Ramayya
Vakil for Madapati Venkata Subba Rao
being Minor by Guardian
Satyamba garu

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కలాళాల మచిలీపట్టణము

యేలము నోటిసు

యోస్తు నెం 20 రు, విక్రయ నెం 2 రు
అండరుపుడ్డు నెం 5 రు, రెమింగటన్ నెం 10 రు
రెమింగటన్ నెం 7 రు, యెమ్మవైరు మొదలగు
లైపురైటర్లు, 5-9-1923 తేదీని కళాళాలవద్ద బహిరంగ వేలమువేసి విక్రయించబడును. ఏలము పాడు వారు యూ 50 లు నగదుజామీను కట్టవలెను. ఇతర వరత్తులకు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాసిన సంబంధము.

కార్యకర్త,
ఇచ్చుకు బాడి అడు కాన్పు.
ఆంధ్రజాతీయ కళాళాల, మచిలీపట్టణము.

హైకోర్టు వార్తలు

[గౌ. న్యాయాధిపతి, వేంకటసుబ్బారావుగారు]

న్యాయమూర్తి లక్షపును కేసు తీర్పుచెప్పుచున్నందున జిల్లా డివిజన్లలో గౌ. న్యాయాధిపతి వేంకటసుబ్బారావుగారు యొసగిన తీర్పువై కా వింప బడిన అప్పీలులు త్రోసివేసిరి. కేసులో ప్రతివాది ఒక తాలూకా గుమాస్తా యగుటచే ప్రభుత్వనేతరుల నిబంధనల ననుసరించి కొనగూడకుండుటచే, ఇరువుల పేరుపెట్టి ఆ స్త్రీని సంపాదించెను. చా.కాలమునాటికి ఆ స్త్రీ ఆరున పేరుననే నిజస్థుర చేయుచును. ఈ మధ్యకాలమున ఆ యా స్త్రీ ఇరువురి పేర్లతో నుండెను. ప్రతిఫలమేమి ఈయలేదనియు, ముందు ఈయనలనిన ఆద్యాప్తులకు కామినుగ బాండు సంతకము చేయబడెనయు దిఫెన్సు వాదము. బాండునందు రొక్కము నిచ్చినట్లును, వాది కేసు సంపును అట్లే యుండెను. కాని సాక్ష్యమునందు, లెక్కలగర్దు బాటను వాదమును బెట్ట ప్రయత్నించెదను. తనవివాహివారు ఆ స్త్రీ కొన్నందులకు ప్రతివాదిగ్రవ్యము చెల్లికనలసియుండెననియు ప్రతివాది అందులకై కన (వాది) కంపెనీవద్దనుండి అప్పుపుచ్చుకొనెననియు తనభాగ్యమునాడు లెక్కలు ఆవిధముగ గమనించుటచే ననియు అతడు చెప్పెను. దివిజన్లు సబ్ జడ్జి లెక్కలగర్దుబాటునివయును నమ్మక ప్రతివాది కేసుమాజము కమ్మి వాదివావాను త్రోసివేసెను.

అప్పీలునందు గౌ. న్యాయాధిపతి, వేంకటసుబ్బారావుగారు తీర్పునిచ్చి పా.కాలముల తెలిపిరి. గౌ. న్యాయాధిపతిగారు గౌ. జడ్జి తీర్పుతో నేకీభవించి తనభాగ్యమునకు సంబంధముగ ప్రతిఫలమేమియు నుండలేదని తలచిరి. జరిగినసందర్భములు కప్పిపుచ్చుటచే ననియు తలచిరి.

కాని గౌ. న్యాయాధిపతి, వేంకటసుబ్బారావుగారు వివాది, మోసపుడస్తావేజులను ఆధారముచేసికొని, వాది, ప్రతివాది, ఇరువురను అన్యకసాక్ష్యము చెప్పిరిని తలచియు, క్రిందిగార్డు తీర్పును ఇచ్చుచేసిరి.

వాదికత్తెను అల్లాడి కృష్ణస్వామి అత్తయ్య, ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, ప్రతివాదుల పక్షమున టి.ఆర్. రామ, చంద్రఅయ్య, బి. సీతారామారావు, ఎస్. ఆర్. మధుస్వామి అయ్యగారును న్యాయవాదులుగ నుండిరి.

***
[గౌ. న్యాయాధిపతి వ్యాఖ్యలుగారు]
మల బారు మా పత్రికేను

బారిష్టరు కే. పి. ఎం. మీనమగారు మలబారు కలీలుగ నుండిన పి. శారాణిని మీనమ పక్షమున నొక క్రిమినల్ అప్పీల కేసును వదిలించుచున్నారు. వారాయణ మీనమ గారు ముజేరిలోని నెబూడి ల్యాంకు నందు 14-8-1921 వాడు రాజద్రోహకర మైన యువశ్యాస మొసగినందులకును, సార్వభౌమనివై యుద్ధము చేయుటకు అరకాళిమిచ్చెడి యువశ్యాసము నిచ్చినందులకును మాస్టా చట్టముక్రింద మలబారులో కీషించబడిరి. ఆయనను సెప్టెంబరు 10 వ తేదీనాడు అరెస్టు చేసిరి. స్పెషల్ ట్రిబ్యునల్ విచారణచేసి ఆయనకు ద్వీపాకరకక్ష విధించిరి.

మాస్టాచట్టము గమనించి అతనిని అరెస్టు చేసి జెయిలులో 8 మాసము అందరినియు అప్పుడు అక్రమముగ జెయిలులో నుంచుటగుర్చి ఆయన మదరాసు ప్రభుత్వపు ప్రధాన కార్యదర్శికి వ్రాసినగా ప్రధాన కార్యదర్శి వివరములు తెలిసికొన గోరగా, అందులకై పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు— ముఖ్య పాసిస్టానును సాక్షి— ఈ యువశ్యాసమును కల్పించె ననియు దిఫెన్సు వాదము. మార్చి 1928 వరకు ఇట్టి యువశ్యాసములను ఎవ్వడను ఇచ్చియుండ లేదనుటకు ఆధారముగ దిఫెన్సు పక్షమున అనేకదస్తావేజులు చూపబడుచున్నవి.

కాశీనాథ కాంగ్రెసుకు కలెగుతాలూకాకు నియమిత శుభ్యలు 60 మందిని, ఆహ్వానసంఘసభ్యులుగా చేర్చడమైనది అని కలెవారపు సుబ్బారావుగారు వ్రాయుచున్నది.

ది 23-5-22 తేదీని శ్రీమత్ కందాళం వెంకటాచార్యులుగారికి తలెగు రామయ్యగారు వ్రాసిన ప్రాంతసోలు (గు 200/) లకు నాకు రాజేబల్లిగూడెము రైలుస్టేషను దగ్గర దొంగదొంగి. నడవనటుచు రు నన్ను కలిసికొన్నయెడల ఇచ్చి జేస్తాయున్నాను. — (అడ్రసు) పేరు - పాలాపకేరు, గ్రామం - వేంకట, పోస్టు - పీఠవాసరము.

సనాతనధర్మమహాసభ

అల్లరి జరుగుట

అఖిలభారత సనాతన ధర్మమహాసభ 17 వ తేదీన బెంగళూరు వారణాసియందు హిందూ మహాసభామందిరమున కాశీమహారాజులగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. అన్ని దేశభాగముల నుండియు పండితులు ప్రతినిధులు సభ కిరిరి. అవధిచరణిలో ప్రముఖులు, పండిత మదనమోహనాచార్య, వ్యాఖ్యానవాచస్పతి దీపయాళు శర్మ, పండిత అచ్యుత రా. జీవాత్రి, బరోడాసంస్థాన పండితరాజులు, పండిత యశ్. నుబ్రహ్మకాత్రి (కాకినాడ) హిరాలాల్ ప్రాఫ్ (బరోడా) గా. రాజా మోతీచంద్ (ప్రేమ కాన్హిల సభ్యుడు) బాబు భగవాన్ దాసు, బాబు శివసాగర్ ప్రకాశ్ లుండెరి.

హిందూవిశ్వవిద్యాలయపు ఓరింటలు కాలేజి పిన్ని పాలు మహామహాపాధ్యాయ ప్రభు సాధ భట్టాచారి గారు ప్రతినిధులకు పవిత్ర కాశీక్షేత్రమున స్వాగత మొసంగుచు సనాతన ధర్మపాముఖ్యమును గూర్చియు మాహాత్మ్యమును గూర్చియు యెక్కువక జెప్పెరి.

కాశీ మహారాజుగారి అధ్యక్షతతోపాటును పండిత మదనమోహన మహావ్యాసగారు పదిరి. ఆ ఉపవాసము క్లుప్తమును, సర్వ విషయావృత్తయందు హిందూ వర్ణాశ్రమధర్మములందు యీ కాలమునకు ముఖ్యమైన విషయముల గూర్చి చర్చింపబడెను.

పూర్వాచారకర్మము

అధ్యక్షతతోపాటును మైపిదప విషయనిర్ధారక సంఘసభ్యుల యెన్నికలు జరిగెను. ఈ సంఘమునందు పండిత ప్రముఖులే యెన్నుకొనబడెలయు నని పూర్వాచారపండితులు తేల్చెను. తదన గుణముగ నే పూర్వాచార పండితుల నామముల నేకములు దెలుపబడెను. బాబు భగవాన్ దాసుపేరు తెలుగునీ పూర్వాచారపండితులు కలదని అర్థమయెను. అంతట గొప్పరగాదా వివాదము జరిగెను. బాబు భగవాన్ దాసుగారు నివాసముగ మంజపము నెక్కి విషయనిర్ధారకసంఘములో సభ్యత్వమును అంగీకరించుటలేదని చెప్పెరి. ఆయన మనుస్మృతియందె శ్లో.ములను ద్ధరించి, వేదవేదాంగముల జదివిట్టియు శ్రుత్యధర్మముల జెప్పగలిగి యిచ్చి విశిష్టబ్రాహ్మణులయందు, యిష్టివారముగల సభయే మతవిషయముల నిర్ధారించగలదనియు అయినచెప్పెను. బాబు భగవాన్ దాసుయొక్క నివాస మందరకును ఆచ్చెరువు గలిగించెను. ఆయనపేరును తప్పుక జేసెనటయునని ప్రేక్షకులు పట్టుబట్టిరి. సమృతులు పుచ్చుకొనగా ఆయనను తప్పుక జేసెనటయునని అధిక సంఖ్యాకులు అభిప్రాయముల దెలిపిరి. పూర్వాచారపండితులు కొందరుమాత్రము తిరస్కరించిరి.

వేదాంతబోధకకళాశాల

అంతట తీర్మానములు చేర్చింపబడెను. "హిందూ విశ్వవిద్యాలయము క్రింద కాశీయందు ధార్మికవిద్యాప్రచారమునకై మతబోధకులకు, వేదాంత బోధక కళాశాలయొకటి స్థాపింపవలయు ననియు, యీ కళాశాల నిబ్బందిన పనిని హిందూవిశ్వవిద్యాలయాధికారులే దీసికొని, సనాతనధర్మమును ప్రసరియించు, విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు సహాయము జేయవలయుననియు యీ మహాసభవారు కోరుచున్నారు" అను తీర్మానమును, వ్యాఖ్యానవాచస్పతి పండిత దీపయాళుగారు రుపపాదింపగా గిరిధరశర్మ చతుర్వేదకాత్రిగారు (లాహోరు ఓరింటు ఆల్ సనాతనధర్మకళాశాల (వెన్నిపాలు) బలపరచిరి. క్యామలదాసుగారు, (హా.పి.యార్.యూ.రు, పంజాబు) బలపరచిరి.

"పాఠశాల లన్నిటిలోను సనాతనధర్మబోధనమును ప్రారంభించి, హిందూవిశ్వవిద్యాలయము నందు మతకామలలలో గూడ జేతమునందలి పండితులతో విచారింపి యిట్టి బోధనదశ కలయును. అటు తీర్మానమును పండిత అచ్యుత కా. నుకాత్రిగారు, (బరోడా) ఉపపాదింపగా మహామహాపాధ్యాయ జయదేవ మిశ్రగారు (మిథిల్) బలపరచిరి. పండిత యశ్. నుబ్రహ్మకాత్రి (కాకినాడ) పండిత సంపరకయ్యకాత్రి (లాహోరు) సనాతనధర్మకళాశాల (వెన్నిపాల్) గార్లను బలపరచిరి.

హిందూబాలకుల అనాధకరణాలను మేల్పరచి, వారికి విద్యాసహాయముజేయవలయు ను తీర్మానమును తిర్. రా. మే. కో. (గోరఖూరు) గారు రుపపాదింపగా, కీ. శే. స్వామిరామతీర్థులవారి కమ్యులకు సారాజిణిస్వామిగారిచే బలపరపబడెను. హిరాలాల్ ప్రాఫ్ గారును (బరోడా) శ్రీకృష్ణాచార్యులు (వెన్నిపాలు)

(వేద సారాజిణిశర్మ (జింబుట్టె) గారును యీ తీర్మానము నామోదించిరి.

వివాహ యుక్తవయస్సు

సభ సాయంత్ర మారుగంటలకు ముగిసెను. విషయనిర్ధారక సంఘము 7 గంటలకు ప్రారంభమై రాత్రి 10- 30 గంటల వరకు పనిజేసెను. బా.కలకు వివాహాయుక్తవయసును యెక్కువ జేయుటను గూర్చి వివాదము వచ్చెను. పండితులు ససేమిరా బి. కృష్ణశర్మచేరి. వసునిర్ణయము నేమాత్రము నుల్లంఘించుట లేవనిరి. అచ్యుత. అచట తీర్మానము గాలేకపోయెను. విషయనిర్ధారక సంఘము కురల 18వ తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశమై 3 గంటలు చర్చించి వివాదమైన పిదప యీక్రింది తీర్మానమును గావించెను.

"బాలికలకు అష్టవర్షములకు పూర్వము పెల్లి చేయుట కాస్త్రవిరుద్ధ మనియు, తి. కలకుములనుండియు రజస్వలయగు లోకల వివాహము జేయుట కాస్త్రవిరుద్ధ మనియు, రజస్వల సంతరణ వివాహముజేయు నెడల తిరిగియు (ప్రాయశ్చిత్తము జేసికొనవలెనియు, యీ మహాసభవారు తీర్మానములు జూచుచున్నారు."

విషయ నిర్ధారక సంఘసమావేశ మైపిదప మహాసభ సాయంత్రము 3 గంటలకు సమావేశమయెను. వై తీర్మానమును పండిత నవాజిరాత్రిగారు (రేవా) పపాదింపగా, మహామహాపాధ్యాయ జయదేవమిశ్రగారు (మిథిల్) బలపరచిరి. అంతట వివాహాయుక్తవయస్సు 12 కు మార్పవలయునని అనేక మంది సవరణల నుపపాదించిరి. ఇందు చాలమంది పండితులు పాల్గొని, తయన్ను నెక్కువ జేయవలయునని కోరుచు బలపరచిరి. సభలో యీకను వివాదములు జరుగుచునే యున్నవి. పూర్వాచార పండితులు స్వస్థసంఖ్యాకులు మాత్రము కాదనుచున్నారు. విభేదములు రాకపోవచ్చును. కాశీ మహారాజుగారు రాకపోవుటచేత పండిత మహావ్యాసగారిధ్యక్షతనహిందూ సమాసముతో మెలకువతో సమర్థింపగలిగిరి. ఇందుకు ములను తీర్థంధనోపవాసములు జరిగెను.

విషయనిర్ధారక సంఘమునందు గావించిన తీర్మానములలో మద్రాసు జేవాదా ధర్మదాయముల బిల్లుగూర్చిన దిగూడ గలదు.

వి. యస్. నంజీనరావుగారు (బెంగళూరు) కృష్ణమచారిగారు (శ్రీ కంచి) పి. యస్. రామయ్యగారు (కులదారు) 17 వ తేదీనాటికి చెన్నరాజధాని నుండి ప్రతినిధులుగ వెల్లిరి.

అల్లరి

సాయంత్రం నాలుగుగంటల వరక రాత్రి, సింభుజేశములమండి వచ్చిన ప్రతినిధులు వివాహాయుక్తవయస్సు నెక్కువజేయుటను బలపరచుచు 14 స్వర్ణులలో నిషిద్ధమై వచ్చేరుగ గలదనియు, వ్యాఖ్యానకుల తెలివితక్కువయై గాలేసినయు జెప్పిరి. ఇట్లు చెప్పగానే పూర్వాచార పండితులు ఉపవాసవేద మైననేవారి నెయ్యొని 10 నిమిషములు అల్లరిచేసిరి. పండితులందరు లేచి కదిలిబిల్లిబోయిరి. విభేదములు వచ్చునని అనుకొనిరి. కాని పండిత మహావ్యాసగారుకదవి రక్షించిరి. పిదప సనేసారులు అల్లరులు ప్రారంభమయెను గాని పండిత మహావ్యాసానిని వెరుగనియకుండ మొదలులోనే త్రుంచివేసెను.

సవరణలనుపాదించినవారు, అక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి పిదప అసలు తీర్మానమును పపాదించిన మహావ్యాసగారు తమయభిప్రాయమును వివరించి దెల్పిరి. పండిత మహావ్యాస ప్రసంగములను సవరణలనుపపాదించినవారందరు నశనకరించుకొనిరి. అంతట వాతీర్మాన మేగ్రీయుగ నంగీకరింపబడెను. పండిత మహావ్యాసగారు (పబోధముగల) జేయుట చేతనే ప్రతిపక్షము అడిగియుండెను. లేకున్నచో సనాతనధర్మమునం దలివారులు మితవాదులు గల ఆపెద్దసభలో గొప్పఅల్లరి జరిగియుండవలసినది.

పిదప "పునఃపున 16 యేడ్లకు ముందు 48 కి పిదపను వివాహముజేయుట కాస్త్రవిరుద్ధ మనియు, విషయ 18 యేడ్లకుముందు 40 యేడ్లకు పిదపను వివాహము జేయగూడదని మహాసభ యభిప్రాయము" అను తీర్మానమును యశ్. నుబ్రహ్మకాత్రిగారు (కాకినాడ) ఉపపాదింపగా, శ్రీపాదకాత్రిగారు (ఇండోరు) బలపరచిరి. రామాధికాత్రి, శూర్యవారాయకాత్రి గారును (జయపూరుట్టెలు, రాజపుటానా) బలపరచిరి. ఒక చు నువ్యునకు టిల్లు లేపన్నయెడల 40 యేడ్లకు పిదప పెల్లి జేసికొనవచ్చునని సవరణ యుపపాదించబడెను. ఈ సవరణ యంగీకరింపబడి తీర్మాన ముమోదింపబడెను.

ఇతరతీర్మానములు

ఈ క్రిందితీర్మానములు అధ్యక్షునిచే ఉపపాదింపబడి అంగీకరింప బడెను.

"కట్టుములిచ్చి పెండ్లిండుచేయుట యెప్పటికిని మంచిదిగాదుగాన ఆపదతి మానవేమునలెనియు యీ మహాసభ అట్టి ప్రాయము. సాంఖ్యమతోత్సర సమయములందు ధనకృత్యము తగ్గింపవలెని యీసభవారు కోరుచున్నారు."

"ఈ మహాసభ, గోహత్యకు విచారము దెబ్బపు పొందువులు, ఆవులను కసాయివాళ్లు చంపకుండ నిషేధించుట మనవిఅవులను వ్యాధ్యులకారము గోహత్య నిషేధించిన సంస్థానములకు పంపవలెననియు కోరుచున్నారు."

భూస్వాములు కొన్ని భూములను ఆవులు మేయుటకు వదిలివేయవలెనని యీ మహాసభ కోరుచున్నది."

"ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము జేసినటుల హిందూ యాత్రికుల సౌకర్యమైనవారొకడై కుద్దనది ప్రవాహమున కేర్పాటుజేసెనను చెప్పి యింతవరకేమియు చేయనందుకు విచారము దెబ్బపు త్వరగా నవసరమైనపనిని పూర్తిజేసదని నమ్ముచున్నారు."

"అమృతసరములో హిందువుల విగ్రహములను ఆకాలిలు తొలగింపజేసినది వినుట కంతయు విచారముగ నున్నది.

గురువార్స (పబంధక సంఘమువారు దయగల్గి ఆవిగ్రహములను మరల నిచ్చెదరని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు మతవిషయములలో తటస్థముగ నుండుటకు విరుద్ధముగ నుండుటచే మద్రాసు జేవాదా ధర్మదాయముల బిల్లును రాజ్యపరిషత్ అంగీకరింపకుండునని యీ మహాసభ వారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ తీర్మానము లన్నియు అందరిచే అంగీకరింపబడెను.

* * * * *

అస్పృశ్యతానివారణము

కాశీనగరమున 18 వ తేదీన జరిగిన మహాసభలో అస్పృశ్యతకు తొలగింపవలె ననుతీర్మానమును సభ్యులందరు నామోదింపవలె నని కోరుచు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారుపవనసింపగా పూర్వాచారపూర్వములకు పండితులు తీవ్రమగు ప్రాతిహేయములు చూపిరి. కాన వాతీర్మానము వదలుకొనబడెను. బ్రాహ్మణులలో భిన్నకామలవారందరును కలసి భుజింపవచ్చు ననుతీర్మానమును గూర్చిచూడ చాలచర్చ జరిగెను. అటుల భుజింపుట మాన్యమని కాస్త్రములు నిషేధించలేదని పూర్వాచారపూర్వములు గూడ సాసభలో నొప్పుకొనిరి గాని వారు తీర్మానమున కంగీకరింపలేదు. ఆ తీర్మానముగూడ వృథయైంది. (ఆ. (వె)

కాకినాడలో పడవలవారి సమ్మెకట్టు

ఇది ప్రారంభించి 10 రోజులై 16 వ తేదీతో. అంత మొందినది. పడవలుగలవారి కిచ్చే రూ. 9-6-0 అద్దె యిచ్చెదము వాలిలాలాకు కూలి 100 బస్తాలకు రూ. 1-12-0 యిచ్చక తగ్గించెద మకుటచేత ఈసమ్మెకట్టు వచ్చిననని యిదివరలో ఈప్రతికాయము వ్రాయబడెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు మామూలు కూలి రూ. 1-12-0 యిచ్చుట కంగీకరించిరి. పడవల వారిఅద్దె 100 బస్తాలకు రూ. 9-6-0 కంటె వృద్ధి చేయవలసిన దన్నవిషయము ఇంకను పరిష్కారముగా నున్నది. కూలి అద్దె అంతయును కల్పి రూ. 12 లకు తక్కువకావడం ఏర్పాటుచేసెదరని అనుకొనుచున్నారు. కాని యీకను ఎక్కువ రావలెనని బోటుమెన్ను కొంటి నేమకొవారి ఏజంట్లు దెబ్బలాడుచున్నారు. ఈవిషయములో ఏజంట్లయిన ది. జం. లో ప్రోద్దాప్రేడింగు కంపెనీవారు విద్యావిహీనలైనవారివిషయమై తగు శ్రద్ధవహించి వారి యార్థి:నితని కొంత తొలగింపజేయుచున్నందులకు సంస్తపనీయులు. మరియు, కర్తలకు గూడ ఏర్పాటుచేయబడిన చేటుకంటె ఎక్కువలేకండె తమ సవరణలను ఉదధిరినని శ్రమ లేకుండా స్త్రీకురుకు రవాణాచేయుట ఒక సౌకర్యము కల్గినది

భేతులకు, మెడకు చొక్కాలులేకుండ పాఠశాలకు బోవుచున్న బాలికలచేతులవివాద ధృతిబోసిరి. చాలమంది బాలికలకు చేతులు భయంకరముగ కాలి:వి. ఇది ఏదెక్కు రాజవిధిలో జరిగెను. బాలికలు చేతులకు చొక్కాలు లేకుండ ఉత్తమేడతో రాగూడదని ఈపనిచేసినవారి యుద్దేశ్యము.

మంచి అమెరికను గుట్టుముతో తన గుట్టుమును పరుగెత్తించి పండెను గెలుచుటకు వివిధవాస్తవ్యుడగు బెకగా రంగీకరించిరి.

భీష్మలో ఇల్లు కూలుట

ప్రాణహత్యము కలుగుట

19 వ తేదీ రాత్రి భీష్మలో ఇల్లుకూలుటవలన ఒక శ్రీ చనిపోయెను. చిన్న పిల్లలమీద దెబ్బతగిలి ప్రాణహత్యము జరిగినది.

సర్ ఫిరోజుమామెతాగారి స్మరణచిహ్నము

సర్ ఫిరోజుమామెతాగారి స్మరణచిహ్నము నిర్మాణమునకు కమలాచేతబడిన 18 నేలయొక్క సంఘమువారు బాంబాయికి విద్యాలయమున కొని యిరి. యే. కట్టము నొంది చిత్ర శిల్పకళాప్రముఖులలో పరిశోధనము గావించినందువలన వీరి విద్యార్థిచరణము నొసగుట కర్పణ చేయవలెనని నిర్ణయించిరి.

ఇండియా కౌ ఆడిట్ అక్కౌంట్స్ సర్వీస్ పరీక్షలు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

ఇండియా కౌ ఆడిట్ అక్కౌంట్స్ సర్వీసున కొక ప్రాజెక్టును, మిలిటరీ ఆ క్కౌంట్స్ కి కొన్ని కొత్త ప్రాజెక్టులను నియమించుట అలవాదముగా జరిగి యిది 10 వ తేదీ సోమవారమునండి ప్రకటన జరుగును.

కెన్యా నిర్ణయము

అహమదాబాదు మిలేనాదుల ఆక్షేపణ

అహమదాబాదు మిలేనాదుల సభచేసి కెన్యా నిర్ణయమునా వై పించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని ప్రతికారచర్యల నడపించినట్లంటి. ఈ విషయములలో కొందరు ఏకాభిప్రాయము కలిగించు నిమిత్తమై కల రాజకీయ సంఘసమావేశము జరిగించ వలెనని. ముగించు భారతీయులు తక్కువవారుగా చూడబడుచునని ఖండితముగా ప్రభుత్వమువారు తెలుపవలెనని.

శివసముద్రముపద్ధ కావేరివం తెన కూలుట

17 వ తేదీ సాయంత్రము వనము, దురుగడ్డకల్లు కావేరి వం తెన కూలిపోయెను. ఈ వం తెన కొల్లెలకు పోవుదారిలో (బిటి) రాజ్యములో నైనుక రాప్తము సువాదుల కాలు నున్నది. 20 గజలకు మేరవం తెన కూలివది తెలియచున్నది.

రైలుకట్ట చెడిపోవుట

ఆడుకురై, తి. నవమి. మార్క్ స్టేషనుల మధ్య 182 1/2 మైళ్లదగ్గర సాల్ ఇండియన్ రైల్వే గండిపడెను. ప్రయాణికుల నలదింటియందు అనంతము. 23 వ తేదీకి రైలు చక్కబడును. తిరువూరువారుగా "త్రూ" రైలు పోవుచున్నది.

కెప్టెన్ వికెరీ మోము: కై రి నెలల వి. ఖయ్యును 20 రూపల జరిమానాయను జరిమానా కల్పించవో ఒక నెల విడి యయదును లాహోరులో మొదటితరగతి మే: స్ట్రీటుచే విధించి డెను.

ప్రెంచి జేబులో తెస్తేర్ అను పోట అడవి అంటు 'ని బ్రహ్మాండముగ మండిపోయెను. 'వారు' తిరుము నుతిను నడుజేసెను. ప్రెంచి గూడెములు నాశనమై: వి. ఒక శ్రీయు గుడియలు కాలి చనిపోయిరి. మంటలు కగ్గి: వి.

జిల్లందు యాధ్యక్షులలో కనిపించిన అనంతములు మగల కండాగారి (బిటి) వారు యాధ్యక్షులను ఇల్లుకు వారులలో యుచున్నాడు. 2500 పానులు బరువుగల పిల్లలు-కుండును నోకముంటి ఫిరంగి జేయగలదు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 21-వ తేదీ మంగళవారము

- (1) ధాన్యములు
(2) వస్త్ర ధాన్యములు
(3) నూనె వస్తువులు
(4) చిల్లర వస్తువులు
(5) ఇనుము
(6) లోహములు
(7) రంగులు అలిజరైలు

వాతావరణ స్థితి

1923-సం॥ ఆగస్టునెల 21-వ తేదీ మంగళవారము

Table with 6 columns: Time, Barometer, Thermometer, Wind, Humidity, and Rainfall. Rows include various weather observations throughout the day.

సర్కారులు:—చుచిలీపట్నమున ముప్పై అలెపుగా ఇకర ప్రదేశములలో మబ్బులు దిట్టముగ నున్నవి. విశాఖపట్నము మచిలీపట్నములకడ అర్ధ్రా చాల తక్కువగ నున్నది. పుటివేడిమి 6 మొదలు 6 డిగ్రీలును, మచిలీపట్నమున రాత్రివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలును అధికము.

దక్కను:—మబ్బులు లోకమాదిరిగ నలవు. అర్ధ్ర తక్కువ. వడపడ్డ 4 1/2 వేడిమి 6 1/2 డిగ్రీ అధికము. రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీ అధికము.

కర్ణాటకము:—జబ్బు లోకమాదిరిగ నలవు. అర్ధ్ర తక్కువ. నెల్లూరున పుటివేడిమి 4 డిగ్రీ అధికము. మిగిలిన ప్రదేశములలో, 7 డిగ్రీ అధికము.

వాతావరణ మగులముగ నుండును.

ఎస్. ఆర్. సామ్రా, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 19:—అలహాబాదు వైనునాస్థల రగు గొం. మహామహాపాధ్యాయుడైన గంగానాథగారు విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రాధాన్యముగ నివృత్తిగాన వాధిపత్యము వహించెను.

పోస్టు అఫీసు సర్టిఫికేట్లు

హైద్రా, ఆగస్టు 18:—హైదరాబాదు పోస్టుఅఫీసు కార్యము సర్టిఫికేట్లు రు 75 లక్షలవరకు విక్రయించ బడినది. ఇదిగల తక్కువ నింక మెల్లము విక్రయింపునకరేడి.

దేశ వార్తలు

ఐరిషు ఎన్నికలు

పోటీ విస్తారముగ నుండుట

లండన్, ఆగస్టు 20:—ఉదయము 12-25. 'టైమ్స్' ప్రకారము ఐరిషు డిల్లీనుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—నిజాన్ పోటీలు ఎన్నికలకు 'సామి' పేరుతో జరిగినది. 860 అభ్యర్థులు పాల్గొనిన అసలు స్థానములు 158, ఈలో 60 అభ్యర్థులలోను 5 గురు స్త్రీలు ఉన్నారు. ప్రస్తుతమున్న యభ్యర్థుల వివరములు:—

ప్రభుత్వ పక్షము	108
రిపబ్లికనులు	81
ఇండిపెండెంటు	46
రైతులు	41
కార్మికులు	39
వర్తకులు	7

సామి పేరుతో ఆల్లరులు లేకుండానే జరిగింది. రాకల్ పడితుని కనకూలముగ పవనగతి లోకములను మానుకొనెను.

డల్లీను విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యులు మరల పోటీలేకుండా గానీ విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

బురుగురు రిపబ్లికనులు డివెలగా గానీ అనుభవించిన కవులకి ప్రజల్నించెదరు. 5 స్థానము లోను రెండు స్థానములను సంపాదించెదరు అనకొనుచున్నారు. చాల తీవ్రము పోటీ డల్లీనులో జరుగుచున్నది. ఇక్కడ 28 స్థానములను 45 గురు అభ్యర్థులు పోటీ పడ్డారు.

రిపబ్లికనుల ప్రధాన కార్యాలయమును ప్రీస్టేటు సేనలు ముట్టడించినవి. ఎన్నికలను ఏర్పాటుచేయు అధికారియు ఈ ముట్టడినలో గారు అరెస్టుచేయబడిరి. వారి ఇల్లు సోదాచేయబడినది. మార్క్సిస్టిక్ ప్రభుత్వమును గురించి తొందరజేయులేదు.

డల్లీనులో గొప్ప రిపబ్లికనులపై జరిగెను. అసభ్యులను డివెలరాగారి పండ్ల డెండ్ర కొనుగోడును ఎరుగ్గయిన చయి బురుగురు 16 ఏడ్ల కొడుకును నాశనమింపిరి.

కాన్గ్రెసు గారు

డివెలరాగారిని అరెస్టుచేసినవారి కాన్గ్రెసు గారు ప్రత్యేకించి విడిచి నయోజనమును జూచుటకు విమానములో వెడలిరి

వృద్ధులు యౌవనులగుట

70 ఏడ్లగుల ఇద్దరిని మరల యౌవనులుగ వారుకావు అను వైద్యుడు ఇతరంతువుల మౌనపిండములను పీరికిరమున జేర్చి జేయగల్గెను. రోము నగరమున జరుగబోవు కాంగ్రెసునకు ఈ విచిత్రములు జూపబడును.

మూడేడ్లయిన తరువాత ఈ చికిత్స 4 నెలలు స్పష్టముగ కనిపించును.

ప్రారంభములో ఇదికొంత తెలివినవచ్చిన పిల్లవాండ్రకు "క్రైమ్ లోక్ గాండ్సు" జేర్చుటచే అభ్యుదయముగను ఫలితములు గలిగినవి.

మనశ్చరముగా తేటిగాని, దుప్పముగ నుట్టిగాని మానసిండ్లములకు బడులు ఇతరజంతువుల మాంసపిండములను జేర్చిన క్రొత్తకత్తి ఏర్పడును. వపునకులు పుంసత్వమును సంపాదించెదరు. నేర్పులు, దొంగలు మున్నగువారుగా జేర్చుటకు నింతులు గలవచ్చును. స్త్రీలకు మదరకట్టి రోగములు గూడ పోవును. వారికిలమును గూడ మార్పుచేయును. పీరికిరముగూడ పోవును. మంచినీటిని గలవారికి రోగమువచ్చినపుడు గాని విచారముతో నన్ను వారికి వైద్యులు గాండ్సును మాంసపిండములను మందుగ నిచ్చుచున్నాడు. శరీరమునకు నాక బుద్ధినియును గూడ సద్బుద్ధిజేయును.

తైలము ఇండియా రాజకర్తలకు నున్న కీర్తి ఎల్లెక్క ప్రభువుగారి భార్య కర్నూలు ప్రెస్టింపుగారి పెద్దజేనీకొనును. ఈమెకు ఇదిశ్రుతి వివాహము.

పోను 1 కి 17000000 మార్కులు విక్రయ మగుచున్నది.

తుర్కీలో మద్యపాననిషేధము

సంగతులు

అటోలియాలో మూడే డ్లండి మద్యపాన నిషేధ పుట్టు త్రువు అమలులో నున్నను తాగుడును మాన్పలేదు. మీదు ఏక్కిలి ఆదాయమునకు కష్టముగూడ కచ్చివడి. అందుచే ఈ కాననమును కొంతమేర సులభమలెనని అంగోరా అసెంబ్లీవారు నూదించుచున్నాడు. అక్కడలూనిన దుర్భరమును పన్నునిధిం పబదును త్రాగుబోతులనునకు ఈ ఎక్కిల జేయబడును. (ఇంగ్లీషుక్)

స్పెయిన్ - మరాకో

స్పెయిన్ ప్రభుత్వమువారు మరాకోలో శత్రుత్వము వారిని ఒడించి లోబరుకొనటకు సైనిక శ్రమత్వములు చురుకుగ జరుగుచున్నవి. ప్యాసినుండి రూటకు విలేఖరీ తెలుపుచున్నాడు.

బల్గేరియా ఆందోళనపరులు

కుట్రుదారులను శిక్షించుట

సోఫియా, ఆగస్టు 18:—ప్రాంతు లిస్కీ ప్రభుత్వవర్గము నకు జేరిన కొందరు మంత్రులను ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారివై కత్తికట్టి నిధము వాస సమర్థిని స్థాపనా కార్యములను పాటు వ్యవసాయకాభివృద్ధికి 15 ఏడ్లు శిక్షన, 38 గురికి 2 ఏడ్లకుండి 4 ఏడ్లకు పై శిక్షన విధించిరి. వ్యవసాయకాభివృద్ధికు ఒకపు టిటికల జకోస్టానియాకు పారిపోయిరి.

పరాసుల ఆర్థిక పరిస్థితులు

ప్రాంతపు పదిపోవులకు ఆర్థిక పరిస్థితులు కారణముగానూ ఆర్థికమంత్రి తెలియజేసెను. పరాసులను చిత్తులబెట్టుటకు జేయుచున్న ప్రయత్నములు కారణమనిరి. మాస్కో పార్లమెంటుకు పరస్పరము అత్యంత వైభవముతో ప్రారంభమాయెను. చిదిరిక. క్రాసికాగార్లు విడికాం ప్రతి నిధుతో ముచ్చటించిరి.

చీకాలో నుడిగాలిచే రేవులు పాడైనవి. వాంలు నష్టపడినవి. ఇండ్ల నీజులు కూలిపోయినవి. చామండి ప్రజలు చనిపోయి. కొంతమందికి గాయములు మానుచున్నవి.

ఇటలీలో కమ్యూనిస్టుల కుట్ర

మైలానులో సంగతులు బయల్పడుట

లండన్, ఆగస్టు 20:—ఉదయము 12-5. మైలాను నుండి మైమ్స్ ప్రత్యేకించెదరు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:—ఇటలీలో అమృతనివాడగు రోసి నెల్లీగారు, ఆయన కార్యదర్శి యగు ఒక యువతియు అరెస్టుచేయబడిరి. ఈ అరెస్టుచే ఎన్నియో సంగతులు బయల్పడినవి. రోసి నెల్లీగారు వైకిమాటము వర్తకకార్యాలయము చేయుచున్నాడు. పోలీసు వారసునించి ఇతడున్న కార్యాలయమును సెదకిమాడ డివియాలోన్ను ప్రధానకమ్యూనిస్టుల కార్యాలయమువారితో ఉత్త్రప్రకృతిములను రాయవారుములను పరువునుట్టులు కాగిరము లెన్నునూ కట్టునడినవి. కావాలములన్నియు సాంకేతిక భావములను వి. 'మ్యూతో' వ్యవహారము అంతయు నడుచుచున్నది. వైకిమాటలో ప్రచారముచేయుటకును, ఆయుధసామగ్రిని బా (ప్రతి బెట్టుటకును మాస్కోనుండి ఈతడు సామును బుచ్చుకొన్నటులు కాగిరములు దొంగిలించి లేఖలు చాచుటకును గూడ వివాద వాడుబడినది. వాటిని దుస్తులతో కట్టిన ఎవరును గుర్తించుటకు మీలేటడుకుకై ధంతుడునుతో కట్టికె. ఆయుధములు, మ. ఫిరంగులు, బాబులు, రివోల్వరులు (వియోయండి వచ్చినటులును వాటిని ఇటలీ పందివెట్టి టును కాగిరములు చిక్కినవి. ఉత్త్రువులేనీ వెనుకే కమ్యూనిస్టులు తంకి కార్యాలయమునకు, వెద్ర ఉద్యోగులకున, వార్తాసంకేతము ను పంపేయుటకు నిధముగ నుండకలెంది ఉత్త్రువులేనీయుండెను.

ఇటలీలో నున్న కమ్యూనిస్టు ప్రచారక కార్యాలయానికి కొంతమంది రోసి నెల్లీగారు ఒప్పుకొనిరి.

క్రొత్తబర్మో చాన్సిలరును కమ్యూనిస్టును, జాలీయ వాడులును డాక్టరు గిఫ్టా, హెర్ ఎర్లీ బర్మోగార్ల గతి కట్టుని బెడరించుచున్నా రని తెలియుచున్నది (స్ట్రీటుమక్)

రూ రు న మ స్వ

పాయిం కేరుగారు లోబడుటలేదు

లండన్, ఆగస్టు 18:—ఫ్రెంచిగ్రామీణుల వారలు కొంత వరకు విడితెగినను బ్రిటిషువారికి ఫ్రెంచివారి చిచ్చు ప్రభుత్వతర మానుబట్టిమాడ కర్ణవహారము వదురు నని తోచుటలేదు. ఇది బ్రిటిషువారి భావాలకు యభిప్రాయము. పాయిం కేరుగారు ఆయన పట్టును వదిలుటలేదు.

వచ్చేవారము పరాసులు తమప్రభుత్వతరము నందజేసెదరు. దీని కలలాకటి కర్ణునక్రభువు కందజేయబడును.

ఎయిక్స్ లెన్ బెయిన్సుకు బయలుదేరుటకుముందు బార్లిన్ ను గా రీనకలు సంభవించినవి.

ఫ్రెంచిగ్రామీణులు పాయిం కేరుగారును బార్లిన్ గారును కలసి సంప్రదించెద రనుచున్నది. కాని లండన్ లో ఆసలుపరి స్థితులు స్పష్టముగ జేయబడినగాని ఈ సమావేశములవలన లాభ నుండదని అనుచున్నారు

బ్రిటిషువారి వాదములకు ఆక్షేపణలు తెలియజేయుటకు ముందు పాయిం కేరుగారు ఫ్రెంచి విధానమును ముందు తెలియజేసి తందు చర్చజరుగుటకు మార్గము సేర్పాటుజేయుదురు. ఏ విషయముల సెత్తుకొన్న ఒకంబడిక కుదురునో అవిషయములనే ఎత్తుకొనెదరు. ఈ ప్రకారము పరాసులు తమ సుస్థా వ్యావమును, మైత్రిని వెల్లడిజేసెదరు.

ఫ్రెంచివారు తమ విధానమును మిక్కిమందలి విధానముతో సంపుట్టుటకు పరాసులు శిక్షించులేక ప్రయత్నించెదరు. తమ వాదము లెక్కువకు సంఘీభావముతో జనిజేసిన లాభముండునని తోచిన, ఆప్రకారము చేయుటకు సంస్థులకు నుండురు. కర్ణులకలెనే జాతులును డ నై లిక విషయకాభివృద్ధి సపుడు ఏకమగుట లాభించుననియు అనగరగనియు గ్రహించి రనిరి.

గ్రేటుబ్రిటనులో కార్మికులకు పని లేకపోవుటకు రూరు ఆక్రమణ ఎంతమాత్రము కారణము గాని పాయిం కేరుగారు తెలియజేసిరి. ఆక్రమణ వ్యామోహము వాదాయన వాదములను గర్హించిరి. కర్ణవహారము వియోమ్యుగ్గమును జూడవలె ననిరి.

మార్కు ధర

మార్కుధర పదిపోవులకు రివిస్ట్యాంకు అధికారులు త్వరగా దులని ప్రజలు ఆందోళనము జేయుచున్నారని రివిస్ట్యాంకు (వెనీ డెంటు వైస్సెసి డెంటును మూడు రోలలో రాజీనామా నీయనలె నని గోడుచున్నాడు. అట్లుచేయవో తక్షణము పీరిని ఉద్యోగములనుండి తొలగించుటకు సాంఘిక ప్రజాస్వామ్యవాదులు రివిస్ట్యాంకుధరను సమావేశము జేయవలెనని గోరుచున్నారు. ఆర్థిక పరిస్థితులీ టికెవచ్చుటకు పీరిపురే కారకులు.

ఎయిక్స్ లా భాషలలో బెల్జియనులు రైలు కట్టలను తంకిలను సరికేజేయుటకు జర్మనులు ప్రధాన కార్యాలయము నేర్పరుచుకొన్నటులు గ్రహించి ఆకార్యాలయమును కనుగొని బ్రుసెల్సు విలేఖరీ తెలుపుచున్నాడు. 20 మంది అరెస్టు చేయబడిరి. బాబులు రివాల్యరులు కట్టుబడిన.

గెల్వెక్ కర్ణులలో ఫ్రెంచి సైనికుని కాల్చిచంపిరట జర్మను దొంగులు త్రొక్కుటకు ఒండికి తీపములేకుండ పోవుచు కాల్చిచంపెనట. చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి. ఆయుధములను ఫ్రెంచివారు కళపరుచుకొన్నారు.

పరాసులు 18-వ తేదీని రివిస్ట్యాంకుకు పోవుచున్న 18700000000 మార్కులను కట్టుకొనిరి.

రూరులో దొమ్మి జరుగుచున్న పరిస్థితులు కాంతముగ నున్నవి. పరివాంధ్రును జర్మను పోలీసువారును కొట్టుకొనుచున్నార.

పార్లమెంటుకు కట్టుబడినవారికి 20 ఏడ్ల శిక్షను, 500000 అంగారుమార్కుల అపరాధమును విధించెద మనియు అంక్విరేమంజిలి ఏజంటులకు వాచినవారికి 5 తేడ్లశిక్షను, 500.00 అంగారు మార్కుల అపరాధమును విధించెద మని డి గౌటనేజాని పరాసులతరపున ప్రకటించెను.

బ్రిటిషు నౌకాళము కూలింపమొ ఆ తరించినది. మంగళ వారమునాడు కునీలో ప్రవేశించెదరు.

అవసరదేశీయమహాజన సభ

ఆంధ్రులపట్టికధర్మము

భిక్షుగణమున ప్రత్యేక దేశీయ మహాజనసభ సమావేశము గాను, దేశ భారతీయమున నుండి ప్రజల గలవరకు వరుసగా శాసనసభాప్రవేశమును గూర్చిన విషయమును పరిష్కరించుటకే యీ మహాసభ గూడుచున్నది. దేశమున దేశీయ మహాసభ సమయము మేలెంచినది. శాసనసభాప్రవేశము సభా బహిష్కారము యొక్కది స్వరాజ్యసంపాదనకు తోడ్పడగలదు అను విషయము నీచమసభ స్వయంబలసియున్నది. భారతభందపు భావిభాగ్య అసహాయోద్యమ జయపజయముల యాచన జన సభాసభ్యులు సాధారణదేయియై ప్రపంచమెల్లను ఈమహాసభ యేమి యున్నదో యని యాతుకరతతో జూచుచున్నారు. దాక్షిణ్య సమ్రాజ్యమున నెట్ల వచించియున్నాడు. ప్రపంచములోని కల్లు పురుషోత్తముడని ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఋషికుల్యుడగు గాంధీమహాత్మునిచే ప్రసాదింపబడి కలకత్తా శాసనసభ అసభ్యులగుటకు నగరములందును గర్వాత్మకములను జరిగిన దేశీయమహాజనసభలను సమీక్షించి భారతీయమహాజన సమావేశమున సర్వజనాదరణమునైన అసహాయోద్యమము నేడు చావుబతుకులమీద నున్నది. సహాయరాజకీయోద్యమమునకు అయిదువందలకు పైగా శాసనసభాసభ్యులగుటకు దేశీయమహాజనసభ సమీక్షించి పరివరమును స్వస్తి చెప్పియున్నది మహాప్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

రాజ్యపు అవసరసభలో శాసనసభా ప్రవేశము యాచనాదింపబడునెడల దేశమునకు గొప్పయోగము వచ్చును. అసహాయోద్యమమునకు తోడ్పడినంతటితో నంతరించినపుడు, అసహాయోద్యమమునకు శాసనసభాసభ్యులగుట మూలస్థంభము. అద్దానక విభూతియు గలగునెడల సహాయరాజకీయము గూర్చినపుడు. శాసనసభాసభ్యులగుట గొప్పభంగము వచ్చును. శాసనసభాసభ్యులగుట యొక్కయు చెల్లనిదగును. సహాయరాజకీయమును స్వరాజ్యసంపాదనకు ముఖ్యసాధనమని దలపోయువారలు రాజకీయరంగమునందే నెలవుకొందురు. ప్రజలలో శాసనసభాసభ్యులగుట విశ్వాసమును గలగును. నిర్భాగ్యకార్యమునకు, వెనుకబడినది. శాసనసభలందును శాసనసభల నలంకరించునెడల ఉద్యమము నడుచుకొంటుంది. అసహాయోద్యమములో ముఖ్యమగు శాసనసభా సభ్యులగుటే పీఠోపునెడల పాతకాల న్యాయస్థానసభ్యులగుట విశ్వసించువారలకి తమవృత్తుల వివరించిన న్యాయవదులును పాతకాలల సభ్యులగుట ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థి సంతకులును మరలవారివారి నెలవులతో చేరుదురు. ఇంకెక్కడె యసహాయోద్యమము?

మరియు ప్రజలందఱును శాసనసభాసభ్యులగుట దలిచిశ్వాస వదుగుంటుంది. వారింకను శాసనసభాసభ్యులగుటే యుక్తమార్గమని దలంచుచున్నారు. దినదినము శాసనసభలందు ప్రజాప్రతినిధులు తీర్మానము లపజయముగాంచుట వారుగన్నులూ జూచుచున్నారు. శాసనసభల నిర్వహణ వారికి శిశ్యులమైనది. ఉపసభ్యులు, కన్యాసభ్యులు, గాంధీమహాత్ముని విడుదల మున్నగు విషయములలో శాసనసభ లొందినవిధములు వారు జూచుచునే యున్నాడు గాన అవసరదేశీయ మహాజనసభ బోవునెడలను ప్రజలంతటి ప్రాయముల యాచనసభ సమక్షమున కర్పింపబడును. లేనియెడల ప్రజలకు ద్రోహమొనర్చినవారలగుదురు.

ఆంధ్రమహాజన లండను యీ మహాసభకు ప్రతినిధుల బంతులలో ఆయా ప్రతినిధుల యభిప్రాయముల గుర్తింపగల వంతవలయును. వారు తమయభిప్రాయములతో నేర్పించిన తమయభిప్రాయములనే నీసభాసభ్యులమున నెల్లడింపగలరని నమ్మకము గలవారి నే ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనవలయును. తామపేక్షలను నిర్వహించునెడల దేశమునకు మహాప్రయత్నము చేచ్చివేట్లినవారగుదురు. మహాత్ములను అసహాయోద్యమమునకు ద్రోహమొనర్చినవారిగుదురు ఫలపుష్పమనినవారు అసహాయోద్యమ మహాత్ములమును గూర్చినవారగుదురు. ఆంధ్రమహాజన లండను మహాత్ముల మున్నవల జడసియున్నారు. వారిస్వార్థిత్వమును మహాత్ములాలిగా ప్రకటించియున్నారు. భారతీయమున నెల్లడు ఆంధ్రులు అసహాయోద్యమకర్తలమును బాగుగ గ్రహించి అద్దాన విషయమున కే కడుచీతుతో కృషిచేయునది ప్రత్యక్ష గడించియున్నారు. ఈవిధమునయేమనగా ఆంధ్రులు తమకలిగిన నిష్ఠానికేదగుగాక, స్వార్థిత్వమును మహాత్ములకాగావునను బంధించిన తరువాత ఆంధ్రుల లాభని విడనాడకుండుగాక. ఆరనికి ప్రాణకుల్యులగు అసహాయోద్యమమునకు విశాళము గల్పించుకుండుగాక. ఆంధ్రులందఱును నీకరుణమున

శాసనసభలు

భారతదేశములో శాసనసభలు విషయమై యభిప్రాయ భేదములు పెద్దపెద్దలందే గానించుచున్నవి. కొందఱు దేశమున దేశీయమహాజన సభ ప్రయోజనకరముగా గానున్నను వానినుండి యే పరోక్షముగ నైనను కొన్ని యుపయోగములను సాధించవచ్చునందురు. కొందఱు నిరసయోగములగుటేగాక అనర్థకార్యములను చూచుచున్నారు. మొత్తమున నీశాసనసభలు సంపూర్ణ ఫలప్రకాశములగాని, చాలకల తుపకారములను గానించుచుండెననిగాని చెప్పువారు లేనేలేదు. ఈశాసనసభలనే సంస్కరణలు ప్రసాదించినో, ఆసంస్కరణముల నిర్మించినవారయి, వాని నాచరణలో బెట్టుటయు ముఖ్యకార్యభారమును వహించినవారను గూడ నివి జయద్రుణులనుటలేదు. శాసనసభల ప్రసక్తి పెట్టుకొనువారి నందఱిని రెండురెండుగా విభజించవచ్చును. (1) చెలుకుడంటు గానున్నను చొప్పుచుంటున్నానను కొంత తీసికొని పునాదిని పీనివలననే స్వల్పభాగము చేపాదనకు ఆస్పదముకే యాసించి వానిని నిలువబెట్టువలయుననువారు. (2) ఈచొప్పుకుంటున కలదును మహామహులందఱును పాటుపడవలసి వచ్చుచున్నదిగాన, వీరే క్రియార్థుల నన్నిరీతిని నిట్టి ముద్రలతో ముద్రించి యోగించుకొనినో, సామాన్యులను జనబాహుళ్యమునకు తన్నుతాదర్శము లేక జాతియంతయు ప్రస్తుతమగుచున్న దనువారు రెండవ రెండువారు.

మొదటిరెండువారు మితవాదులు, జన్మిస్తున్నవారు, నేషనలిస్టులు, హోమోరూలర్లు మున్నగు వివిధసమితులవారను కొంత ప్రత్యక్షయోగమునకు అసగ ప్రత్యక్షముగా పరస్పరముల పాలయి రెండవరెండువారి పాటనే పాడ మొనరించిరి. కాని కామును యాత్రము వారిలోగలపుట లేదు. మతము తాముగడించిన యుద్ధముతో ముఖముగము సంతానము పెట్టుటలేదు. సమాప్తమౌతగా, దామౌ మొదట బూనినకార్యమునే సాగించెంచుచున్నాడు. వీరికి ఫలప్రాప్తియే దాకలేదు. రెండవరెండువారు జాతీయవాదులగు అసహాయవాదులను నేడు రెండుభాగములుగా జేయుచున్నాడు. వారిలో శాసనసభలు నిర్వహములు. లక్కనడల కంటిది. వీరివలన పాటుభంగపు. కాని వీరితో నాటలాడుకొనుచు కొందఱు పెద్దమార్గముల బోవుచున్నాడు గాన వానిని బట్టుకొని విశాళముగా విచారణయినను కాని యొక్కటి బయలుపడెనది. తక్కినవారు మూడో శాసనసభ నిర్వహములని విడుదల చేగాక, భిక్షుకు హేతువులను అనర్థముల మూడిచువారి పాడయే మఱు వలదనుచున్నాడు. గాంధీకర్తవ్యమున జీవితమున సంపూర్ణముగ ననుకరించవలయు నందురు. వీరితోనుండి వీరే ప్రాప్తియన్న వారు గాంధీకర్తవ్యమున కిద్దారీత్యా యొప్పుకొనుచు నాచరణలో యుక్తిమార్గములను పాడనెడి యులునున్నారు.

ఇట్లు పెద్దపెద్దల, మహామహులు, సిద్ధాంత రాధాంతముల నడుపువారు భిన్నభిన్న మార్గముల జేరిరి. ఏ కెట్లున్నను వీరిందఱును కను ప్రాంతభిక్షువుల కంటికింబు నొకర్ల యభిప్రాయములనే కెట్లడించుచున్నామనుచున్నారు. కావున జనసామాన్యులు తాము వోలునియ్యకనుకా? అసలే వోలునియ్యరాదా? ఇచ్చినయెడల నెట్టివారి కిచ్చుకొనున? అవోట్లవలన ప్రతినిధులుగా నెప్పుడువారు నడుపుకాటక మెటువంటిది? ఆ కాటకములన దేశమునకు రాదగు వార్ధిక నైతిక లాభాలాభము లెట్టిది? ఈకార్యముల జేయుచున్న జనసామాన్యులకు గల నైతిక బాధ్యత ఎంతవలది? అనువిషయముల సమాలోచనము చేయవలసిన కాల మున్నమైనది ఇట్టి ప్రశ్నలకు బెట్టుకొనినవారు ఏపక్షమువారైనను దేశమాతయే ద్రోహమునెసినవారగుదురు! ఇందుకొక ఆంధ్రరాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘము వారు శాసనసభల ననుగ్రహింపరా, వాని నిర్మాణ వివరములను బ్రకటింపగలరనిది. ఆకార్యమును తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శిగారు, నుప్రదీప్ దేశసేవకులు చెబుచుపాడ

నప్రస్తుతయెందుట క్రేసుస్కరము. స్వరాజ్యమును వారు తమకక్షముగాని దేశీయమహాజన సంఘమున తీరవగు సందారము చేయుచున్నారు. అసహాయోద్యమ భారతీయ భాగ్యమునకు కలకలముని దలంచువారు లండనును దూరముని తలంచిన వ్యయముని యోజింపక బెట్టి సమావేశమున కరుగవలయును. ఆంధ్రమహాజన లండను శాసనసభాసభ్యులగుట విశ్వసించవలసి ప్రతినిధులుగ బంపి దేశీయ మహాసభాప్రతినిధులుగా పాడి అసహాయోద్యమవిషయమునకు తోడ్పడి తమ పవిత్రధర్మమును నిర్వర్తింతురు గాక!

వేలూరి సత్యనారాయణ

వేలూరి సత్యనారాయణ వామేశ్వరశర్మ, వీరి "శాసనసభలు" అను గ్రంథమున ముద్రక పరిపాలనావిధానము, శాసనసభల పుట్టుపు, పూర్వోత్తర చరిత్రయు సమగ్రముగ పాడవగును. స్వరాజ్యముగానే రాజదోహమనియు, శ్రేయశాశి భేదమనియు భ్రమించువారెల్ల, దానిని నిరసించు భారతదేశ పరిపాలనము భారతీయప్రజలచే నొసగబడిన యధికారము నాధారముగ గొనిన యుద్ధోగి కర్మముచేత నడువబడవలయు ననుటేగాని, తేల్ల బెట్టబాటుల ద్వేషముగాని, కక్షపాతముగాని కాదనియు గ్రహించవలదు. ఈపుస్తకము అన్ని శాసనసభల నిర్మాణరహస్యములను, ముఖ్యముగా మన చెన్నిరప్తి సభయొక్క చిత్రచర్యలను విపులముగ బోధింపుచున్నది. ఈ చిత్రచర్యలు కేవలము విద్యార్థి కార్యములేగాక యెంతెంత నష్టమునకు గారణములయ్యెనో మనము గ్రహించుట ముఖ్యోపసరము. తాము ప్రజాసేవకులమనియు, ప్రజల తేజముకొరకే త్యాగమును తొనై శాసనసభల కేగి పాటుపడ నుంటిమనియు బూటకములు పలికి యెన్నికలందు వోట్లను సంపాదించి, కభ్యుజను, మృతులైనై తుదికు ప్రజోపయోగకరములగు తీర్మానములు నిర్ణయమునకు వచ్చినప్పుడు ప్రజాద్రోహము చేసిన బుద్ధిమంతుల చర్యలను గమనింపవలయును. కొందఱు గాంధీకర్తవ్యమును తిప్పి నాటకములలో పాత్రలనై వినువారితే కెభావ ఆపించుకొని తృప్తులగుటయు, దేశాధిపత్యములగు చట్టములను, తీర్మానములను, చెలామణికి దెచ్చినప్పుడు కడుగు నిడించినవే యధికారులు నిరంతర చర్యల సాగించినప్పుడు గొనుగుకొని, మరలటివాడే జటిలిపోవుచు, తమకు కలిగినను చేసినవారి విందులను కుడిచి భట్టులనై వారిని పొగడుటయు మనము గమనింపవలయును. కర్మములకు అధికారులను స్వతంత్రముగా శాసనసభలు పట్టుబట్టి నిర్మించిన తీర్మానములను ద్రోసివేసియు అక్కడై ద్రోసివేసినవానిని సర్దిచెప్పిన అనుభవములలో పెట్టియు సభికారులు స్వేచ్ఛానుకరలై యుండుట నూతనసంస్కరణముల ప్రత్యేక లక్షణ మనుటకు ఉన్నతోద్వ్యక్తులు బయటపెట్టిరి తెలియవలెను. అనుగడుగునకు సభలకిచ్చిన అధికారములను ఉద్వ్యక్తుల కిష్టములేనట్లు తృప్తికరి చరలరనియు గ్రహించవలెను. శ్రీనివాస కాశ్మీరిగారి మహాధీశాలియైన, భారతదేశ ప్రతినిధియైన దేశదేశములందును బ్రకటించి, తుదకు కాశ్మీరిగారు కలిసి తెలియని ప్రపంచములు చేయని యానందించుటయు నూతన సంస్కరణముల మహిమలగుట మరలకదదు. ప్రస్తుతపు శాసనసభలద్వారమున స్వరాజ్యలాభముల నుభవింపకుటకు అసగా ఆదాయ వ్యయములపై సభికారులను, ఉన్నతోద్వ్యక్తుల కీర్తియు నిర్ణయించగల అర్హత, అన్ని యుద్ధోగములను పొందగల ప్రాంతీయ, కేవలము అధికార భూస్వామ్యమునకు పూర్వకార్యముల సజావువారి కిష్టంపల అధికారము, తిండిగతలే మాడుచున్న నిరుపేదలను మిరియిన పన్నుల భారము నుండి రక్షింపగల్గుట, వ్యవసాయములకు ఉద్వ్యక్తులవలన వాటిలబాధను, నికట్టులను నివారించుట, మఱు ప్రాప్తిప కల యూనిక కేతాబ్దులు పట్టుని నడింపాముగాని దుష్టాంతములతో, లెక్కలుచేసి మామిరి. అటువంటి శాసనసభలను చావునకుబోయి విచ్చేసెను గానించుట యు లోహము అశుభాంశము దగిచేరి దానితో వెనకలాడరాదుట వంటిది.

ప్రతినోటకము శాసనసభల వృత్తాంతము పాకల్యముగ చిత్రించిన కర్తవ్యములేగాని, అభ్యర్థుల తగుకుబెట్టకు మాటల తిను, టక్కరమారులను లోబడియెడల మహాదోషముచేసినవారగుదురు. నడింపాముగాని అభ్యర్థులకన్న ప్రజలదగలసిన న్యాయభేదములను ప్రశ్నములను దుష్టాంశమున నిమిడిరి. ఈ ప్రశ్నల నడుగుదురనవో ఒక్క ఆభ్యర్థి యు దయింటి చెలువలి కైనను రాడేమోయను భయము కలుపుచున్నది. ఆయినను మనము కథలగూర్చి యెట్లు నిర్ణయించుకొనినను సత్యమును గ్రహించి నిర్ణయించుకొనుట ధర్మము.

కొం. వీరభద్రాచార్యులు.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

శాలివ్రే అనుభవనీధనము 600 చిక్కులను తెలుపు సప్తసంఖ్యము ప్రతియంటు నుండగనది అందరుచేయదగిన మయము 15 1-4-0 885 (2) వి. పి. 0-6-0 ఆశ్విగదర్పణము:— న్యాయము రామందా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక చదువ దగినది 15 0-8-0 వి. పి 0-4-0 ఆయుర్వేదవిచారి:— ఆశ్విగ, వైద్య, కారి, నిభాస కర్ములు, చికిత్స, మొదలగువివి (నాయుడు వైద్యపుత్ర). మారిది యుచితము చందా రు. 2-3-0 వైకిని ఏకకాలమును కొంపవారికి 8-12-0 లకు పంపెదము, ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, పెరిడేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

ఆంధ్రపత్రిక

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా. నరేంద్రాచార్య విరచితము)	...	2	4	0
హిందీ భాషా శాస్త్రము (తెలుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీ మొదటి వాచకము	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
అరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంగ్రహము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8	0
శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రనది)	...	1	4	0
సత్యవత్సరాశ్వాసము-పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్యమేని వదల మది జనింపదు.	...	1	0	0
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టచుంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	...	0	4	0
హిందీ తెలుగు పద్య కట్ట డిక్షనరీ వెల 1-0-0 సంస్కృత శమంతకమణి వెల 0-8-0.	...	...	...	...

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, 7, తంబు చెట్టిపేది, మద్రాసు.

శాసనసభలు

డెమ్మినైజు ముమారు 200 పుటల కొత్తగ్రంథము. చెడువాడె కంకట నరసింహముగారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు కావ్యసభల పుట్టు పూర్వోత్తరములును, నూతన సంస్కరణ ఫలితమును, పూసగుచ్చిపట్టు నిమగ్న పూర్వకముగా వివరింపబడినది. ఎన్నికలలోగా ప్రతి వోటరు నదివరకలయును. భో. పట్టాభి సీతారామయ్యగారు ప్రతి కాంగ్రెసు సభ్యుడును జనువదగిన గ్రంథమని దీనియభిప్రాయములో వ్రాసిరి. 1919 నాటి ఇండియా నగర్లు మెంటు కావ్యముయొక్క సంక్షిప్తమైన యావదమును అవయవ క్రమమై మరొకన్ని యంకెలును (statistics) దీని కనుబడిగా జేర్చబడినది. కొలదికలు మాత్రమే ముద్రించిరి.

(1) వెల ప్రతి 15 రు 0-10-0
6 పుటలు (పోస్టేజీతో) 8-12-0
దజను 6-8-0

(2) స్వరాజ్యదృష్టికాము 0-8-0
డిటో దజను 8-8-0

వైపు ప్రముఖులెందు వోకేసాకొంటే 1-0-0
పోస్టేజీతో. మొత్తముగా కొనువారికిని, జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములకు రేటులే. మూడు కావ్యసభలు కొంటే ఒక స్వరాజ్యదృష్టికాము మదిరను.

మేనేజరు స్వరాజ్యగ్రంథనిలయము, మచిలీపట్నము.

వెంట్రుకలే ఆందము ? రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఉడిరాకమునుపే త్వరపడు. ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును. అంతవరకు రాబియవద్దు నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కెట్టి రోగమునైనా, శిశో మాంసకృత్తునైనా, యిది రిజిస్టరు చేయబడినది. వెంట్రుకలు చిట్టుకు గాని, గుండెకు గాని యిండ్లందు మీ వెంట్రుకలకు మరల రిజిస్టరు చేయబడినది. గర్భిణీలకు నుండి మెరుకు చేయబడినది.

ఈ రోగములో దీనిని తీసికొని చూడు. వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఉడిరాకమునుపే త్వరపడు. కామినీయా తలమానిన నిన్ను శక్తివంతముగా చేయును. కల బుద్ధి 1-3 ఒక రూపాయి. ఏ. పి. వార్షిక ప్రత్యేకము. అన్ని వోల్టలలో ఈ కింద లెఖనబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు “బుటో దిల్ బహారు”ను వ్రాయుడు. ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యంతమైన గుణముగలది.

“Everybody's favourite Toilet, Kaminiya Oil, & Otto Dilbahar, Sold everywhere.”

కొన్ని బుడ్డి 15 ఫర యు 2-0-0
కొన్ని బుడ్డి 15 ఫర యు 0-12-0
కొన్ని బుడ్డి 1-3 ఫర యు 0-8-0

నాలు యేజింట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్స్ కంపెనీ, 155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగష్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము సనుసరించి మిక్కిలి సమృద్ధిగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద మోషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద పన్నుపదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు. వై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్వ సూటికల్ వర్క్స్

ఆయుర్వేద మోషధముల జేయువారు (388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇంగ్లెష్ మిల్ ప్రెసింగు కంపెనీ, పోస్ట్ బిజింట్లు: కాకాద.

తామర తైలము

కామర, తీట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు బొంబాయి